

Omgevingsvisie Boekel

Samen vooruit

Status: Concept | Datum: 4 juni 2026 | Kenmerk: LHO-25009064

Colofon

Opdrachtgever	Gemeente Boekel
Datum	4 juni 2026
Projectnummer	Po8220
Projectteam	FWi, LvdH, ICo, DLa
Bron kft	Movares BRO
Review	FWi
Kenmerk	LHO-25009064

LET OP: Gevolgen coalitieakkoord (bijvoorbeeld locatie nieuwe school) zijn nog niet verwerkt. Deze worden tegelijkertijd met eventuele wensen en bedenkingen van de raad verwerkt.

1 Voorwoord

@@aanleveren door gemeente

1	Voorwoord	3	Bijlage 1: participatieverslagen	59
2	Inleiding	5		
2.1	De omgevingsvisie is van ons allemaal	6		
2.2	Waarom een omgevingsvisie?	6		
2.3	Leeswijzer	6		
3	Onze trots en geschiedenis	7		
3.1	Dit zijn wij!	8		
3.2	We zijn trots op...	8		
3.3	Onze geschiedenis	8		
4	Dit betekent 'Samen vooruit' voor ons	12		
4.1	Leeswijzer voor onze visie	13		
4.2	Onze visie op hoofdlijnen	13		
4.3	Gezond en Saamhorig Boekel	18		
4.4	Fijn en aantrekkelijk wonen	22		
4.5	Economisch vitaal en bereikbaar	27		
4.6	Klimaatadaptief, energieneutraal en duurzaam	33		
4.7	Landschap, natuur en erfgoed	37		
5	Deelgebieden	40		
5.1	Kern Boekel	41		
5.2	Kern Venhorst	44		
5.3	Kern Huize Padua	46		
5.4	Buitengebied	48		
6	Vervolg en verantwoording	55		
6.1	Een actuele omgevingsvisie	56		
6.2	Afweging PlanMER	56		
6.3	Toepassing milieubeginselen	56		
6.4	Kostenverhaal	56		
6.5	Participatie	57		
6.6	Bevoegdheden raad en college	57		
6.7	Onze positie in de regio	57		

2 Inleiding

2.1 De omgevingsvisie is van ons allemaal

Onze gemeente is van ons allemaal. Het maakt niet uit of je hier woont of werkt, we vinden het belangrijk dat onze gemeente als een thuis aanvoelt. Je moet je hier welkom voelen. Daarom is het belangrijk dat we met z'n allen nadenken over onze toekomst. Wie willen we zijn in 2040? Hoe ziet onze gemeente er dan uit? En waar moeten we mee aan de slag? Daarom hebben we uitgebreid geparticipeerd. Dit hebben we gedaan door verschillende bewonersavonden, een online enquête, momenten met stakeholders en ketenpartners en bestuurlijke participatie met college en raad. Daarnaast hebben er tijdens het opstellen van de omgevingsvisie voor verschillende andere beleidsdocumenten (onder andere voor de toekomstvisie en preventievisie) en ontwikkelingen in onze gemeente participatiesessies plaatsgevonden. De relevante informatie uit deze sessies, is ook meegenomen bij het opstellen van deze omgevingsvisie.

. We zijn als gemeente trots op de zelfstandigheid van onze kernen, ons vitaal buitengebied en de sterke sociale samenhang, waarin inwoners elkaar kennen en betrokkenheid vanzelfsprekend is. Dit betekent echter niet dat we, ondanks onze zelfstandigheid, niet samenwerken met andere overheden en partijen. Ook omliggende gemeenten, provincie, waterschap etc. zijn betrokken geweest bij het opstellen van deze omgevingsvisie. We geloven dat we samen tot het beste resultaat komen.

2.2 Waarom een omgevingsvisie?

Er komt veel op onze gemeente af. Zo zijn er grote maatschappelijke en demografische ontwikkelingen, veranderingen in de agrarische sector en klimaatdoelen. We willen goed voorbereid zijn op de toekomst. Wij staan achter de Sustainable Development Goals en hanteren

deze als richtinggevend kader voor een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van onze leefomgeving. Dit betekent dat we toe willen werken naar een gemeente zoals wij in 2040 willen zijn. Met de omgevingsvisie zetten we onze stip op de horizon. De gezonde leefomgeving en leefbaarheid van onze gemeente is hierbij voorwaardelijk

In de omgevingsvisie bundelen we onze visie op allerlei verschillende thema's. Op sommige vlakken snijdt de omgevingsvisie zowel het fysieke als het sociaal domein aan. Dit gaat om sociale aspecten, met een ruimtelijke impact. Denk aan opgaven rondom het voorzieningenniveau of de sociale cohesie, zoals buurthuizen en sportcomplexen. Door deze bundeling hebben we één visie voor ons toekomstbeeld. De omgevingsvisie is daarnaast een belangrijk document, omdat:

- De omgevingsvisie schetst de gewenste strategische richting en zet een stip op de horizon. Daarmee vormt de visie het overkoepelende kader voor latere beleidsuitwerkingen van thema's en gebieden (programma's). De omgevingsvisie helpt ons daardoor ook om keuzes te maken en de prioriteiten te bepalen.
- De omgevingsvisie dient als inspiratiebron voor initiatieven vanuit de samenleving en als afwegingskader voor voorstellen die niet in lijn zijn met het omgevingsplan.
- De omgevingsvisie biedt handvatten om gemeentelijke activiteiten en de inzet van instrumenten te prioriteren.
- De omgevingsvisie vormt de basis voor het toepassen van het kostenverhaal-instrumentarium.

Allemaal zodat we uiteindelijk een fijne gemeente zijn om te wonen, werken en te recreëren.

2.3 Leeswijzer

Onze omgevingsvisie gaat over veel verschillende thema's en over alle gebieden in onze gemeente. We kijken in onze visie wie we nu zijn, wie we willen worden en hoe we dit willen bereiken. Daardoor is het een uitgebreid document. Onze omgevingsvisie is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 3: Onze trots. In dit hoofdstuk kijken we naar wat onze gemeente kenmerkt en waar we trots op zijn. We willen onze identiteit en waar we trots op zijn behouden. Dit is voor ons de basis om na te denken over de toekomst.
- Hoofdstuk 4: Dit betekent 'Samen vooruit' voor ons. In dit hoofdstuk lichten we onze visie per thema toe. We geven hierbij aan wat we willen bereiken, waarom we dit willen bereiken en waar we als gemeente mee aan de slag gaan. Het hoofdstuk begint met een samenvatting van onze visie, waar ook de visiekaart voor onze gemeente onderdeel van is.
- Hoofdstuk 5: Deelgebieden. Onze gemeente bestaat uit verschillende gebieden met allemaal eigen kenmerken. Daardoor spelen er per gebied ook andere opgaven en ambities. Aan de hand van 6 deelgebieden (kern Boekel, kern Venhorst, buurtschap Huize Padua, Jonge veenontginning, oude zandontginning en broekontginning) beschrijven we wat er in onze gemeente speelt en welke opgaven er specifiek zijn.
- Hoofdstuk 6: Vervolg en verantwoording. De omgevingsvisie is geen eindpunt, maar zal continu blijven ontwikkelen. In dit hoofdstuk gaan we in op hoe we omgaan met actualisatie van de visie, hoe we hierover in de toekomst blijven participeren en lichten we de gemaakte keuzes rondom de wettelijke vereisten toe.

3 Onze trots en geschiedenis

3.1 Dit zijn wij!

We zijn trots op onze gemeente. We bestaan uit drie kernen, namelijk Boekel, Venhorst en Huize Padua. In totaal wonen er ongeveer 11.000 mensen in onze gemeente. We zijn een kleine gemeente, omringt door grotere gemeenten die in het verleden samengevoegd zijn. We geloven juist in de kracht van onze sterke sociale netwerken en zelfstandigheid. Hierdoor zijn we flexibel en staan inwoners en ondernemers dicht bij de gemeente. Hierdoor denken we continu samen na over wat goed is voor de toekomst van onze gemeente. Deze kleinschaligheid en zelfstandigheid is de basis voor onze werkwijze en zie je ook terug in alles waar we trots op zijn.

Onze trots is de basis voor onze visie. We willen onze trots behouden. Dit maakt onze gemeente eigen. Zo blijven we wie we zijn en wie we ook willen zijn.

3.2 We zijn trots op...

3.2.1 Trots op onze inwoners en saamhorigheid

De gemeente Boekel heeft ruim 11.000 inwoners, waar we trots op zijn. Onze inwoners zijn betrokken en zorgen voor elkaar. Daardoor hebben we hechte gemeenschappen waarin niemand er alleen voor staat. Samen zetten we ons in om dingen voor elkaar te krijgen. Inwoners nemen zelf initiatief om activiteiten, voor jong en oud, te organiseren. Maar bovenal staan inwoners open voor elkaar én voor anderen. Samen geven we vorm aan onze gemeente.

3.2.2 Trots op ons toekomstbestendige dorpse karakter

De gemeente Boekel is een fijne plek om te wonen, nu én in de toekomst. We willen dat iedereen in onze gemeente de ruimte heeft om te leven, te wonen en te werken. Onze

gemeente heeft een dorps karakter waarin mensen elkaar kennen. Dat gemoedelijke, dorpse gevoel willen we behouden. Door te blijven bouwen en vernieuwen, zorgen we ervoor dat de leefbaarheid van onze gemeente ook in de toekomst gewaarborgd blijft.

3.2.3 Trots op onze bedrijvigheid

We zijn van oudsher een gemeente met een agrarisch karakter. Onze boerenbedrijven bepalen nog altijd voor een belangrijk deel het beeld van ons buitengebied. Tegelijkertijd is onze lokale economie inmiddels verbreed en veelzijdig: van metaalbewerking en logistiek tot financiële dienstverlening. Naast een krachtig midden- en kleinbedrijf zijn er ook grotere bedrijven met een regionale uitstraling, onder andere binnen innovatieve en technische sectoren. Al deze bedrijvigheid is van grote waarde voor de werkgelegenheid en de leefbaarheid in onze gemeente en dat willen we zo houden. Daarom stimuleren we ondernemerschap op passende locaties binnen onze gemeente. Duurzaamheid staat daarbij in alle sectoren centraal, en we bieden ruimte aan de ontwikkeling van nieuwe, toekomstbestendige economische dragers.

3.2.4 Trots op onze groene omgeving

Gemeente Boekel kent een gevarieerd buitengebied, met open weilanden, kleinschalige bossen en bijzondere landschapselementen zoals de Peelrandbreuk. Onze gemeente kent drie verschillende landschapstypen, die samen zorgen voor een afwisselend buitengebied. In het westen ligt het broekontginningslandschap, in het oosten het jonge veenontginningslandschap, en daartussen het oude zandontginningslandschap met zijn karakteristieke enken.

Het groene karakter van gemeente Boekel staat symbool voor rust en ruimte, iets waar we trots op zijn. Die groene

identiteit is ook in onze kernen zichtbaar, waar natuur en wonen op een natuurlijke manier met elkaar verweven zijn.

3.2.5 Trots op de Boekelse manier

Wat ons kenmerkt is de Boekelse manier van doen: nuchter, daadkrachtig en met lef. We durven te proberen en te leren van wat niet in een keer lukt. Zelfstandigheid combineren we met actief samenwerken: inwoners krijgen ruimte om mee te denken en initiatieven van onderop te organiseren. Respect, samenwerking en oog voor elkaar vormen de basis voor een leefomgeving waarin iedereen zich thuis voelt. We zijn trots op onze innovatiekracht: als kleine gemeente realiseerden we grootschalige glasvezeluitrol, succesvolle woningbouw en het Ecodorp, een circulair living lab voor biobased bouw, klimaat- en energieoplossingen, waarmee we onderzoek, ondernemerschap en veerkracht in de gemeente stimuleren.

We bundelen ook krachten met buurgemeenten, provincie en waterschappen binnen samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld de RNOB, energieregio, ODBN) om efficiënt resultaten te behalen. Deze Omgevingsvisie bouwt op input van inwoners en partners.

3.3 Onze geschiedenis

Wij zijn trots op onze gemeente Boekel, die bestaat uit drie eigenzinnige kernen met elk een eigen verhaal: het organisch gegroeide dorp Boekel, de planmatige ontginning Venhorst en de institutionele enclave Huize Padua. Samen vormen zij ons landschap en erfgoed — plekken waar sterke sociale en kerkelijke verbondenheid en een traditie van agrarische vernieuwing al eeuwenlang de lokale ontwikkeling sturen.

De sociale samenhang, die een groot deel van de Boekelse identiteit vormt is al oud. Gemeente Boekel was opvallend door het relatief grote aantal priesterroeping per hoofd van de bevolking. Een dichte parochiale structuur, invloedrijke pastoors en nabijheid van kloostercongregaties boden jongeren mogelijkheden om een religieuze roeping te volgen; velen werden pastoor of missionaris binnen Nederland en daarbuiten. De kerkelijke instellingen waren niet alleen spiritueel maar ook sociaaleconomisch van betekenis: zij brachten ook scholen, liefdadigheid, verenigingen en lokale zorg.

Ook kende inwoners van onze gemeente vroeg al een opvallende innovatiekracht in agrarisch en organisatorisch opzicht. Waar veel plattelandsplaatsen vasthielden aan traditionele praktijken, ontwikkelde onze gemeente zich relatief snel richting coöperatieve organisatie en technologische vernieuwing. Eind 19e en begin 20e eeuw ontstonden landbouwclubs en groeide de rol van de Boerenbond. Lokale agrariërs experimenteerden met verbeterde rassen, drainagetechnieken en stalrichting, en pastoors en kloosters fungeerden als katalysatoren door ruimte te bieden voor bijeenkomsten en vorming. Investerings in infrastructuur werden door gezamenlijke actie en gemeentelijk beleid voortvarend aangepakt, waardoor mechanisatie en specialisatie (tuinbouw, varkenshouderij, champignonenteelt) versneld ingang vonden. De innovatie vond ook plaats in zorg en onderwijs: kloosters en Huize Padua combineerden zorg, arbeid en opleiding, en introduceerden methodes om zorgproductie economisch te integreren met de instelling (bijv. landbouwbedrijven, werkplaatsen en ambachtelijke productie binnen de instelling). Deze “Boekelse manier” van doen koesteren wij nog steeds.

3.3.1.1 Kern Boekel

Onze oudste en grootste kern Boekel ontwikkelde zich vanaf de middeleeuwen als een netwerk van hoeven rond gemeenschappelijke gronden. Boekel ontstond in de late middeleeuwen; het dorp wordt voor het eerst genoemd in bronnen uit de 13e eeuw (ongeveer 1200–1300). In de daaropvolgende eeuwen ontwikkelde Boekel als landbouwdorp binnen het Hertogdom Brabant, met verspreide hoeven, gemeenschappelijke essen en een sterke parochiale structuur rond de St. Agathakerk, die in 1925 gebouwd is in de stijl van de Amsterdamse School naar ontwerp van architect J. Franssen. Tot de 19e eeuw bleef de bevolkingsgroei langzaam; pas met ontginning van omliggende heide- en veengebieden en verbeterde wegen nam de agrarische activiteit en dorpsuitbreiding merkbaar toe. Boekel kent twee karakteristieke vormen van organische plattelandsontwikkeling: de kransakker, een kring van erven rondom een gemeenschappelijke akker of brink, en lintbebouwing langs de wegen die het dorp met het omliggende landschap verbindt. De kerk, pastorie en het dorpsplein fungeerden als ruimtelijke kern, die in de huidige tijd met de herinrichting van het St. Agathaplein nog steeds het hart van Boekel vormt. Rondom deze kern werden de oude boerderijen en erven later aangevuld met 19e–21e-eeuwse uitbreidingen. De lintboerderijen, zoals aan de Gemertseweg, carréerven zoals op de Voskuilenweg (oostelijk lint), kopgevelboerderij aan de Handelstraat zijn inmiddels opgenomen in een doorgaand dorpsbeeld.

3.3.1.2 Kern Venhorst

Uit de agrarische vernieuwing, de planmatige Peelontginning, is Venhorst ontstaan. In de eerste decennia van de 20e eeuw vestigden zich pioniers in deze ontginningsnederzetting in de Peel, op de hoge zandruggen tussen vennen; de kerk en de school

fungeerden vanaf de aanleg mee als sociaal bindmiddel voor nieuwkomers.

Grootschalige planvorming begon in 1932 toen de gemeenteraad het dorpsplan van de Streekplancommissie goedkeurde. Kavels werden ingericht, wegen rechtgetrokken en woningen en agrarische percelen volgens een dorpsplan aangelegd. De regelmatige perceelindelingen, rechtlijnige wegen en functionele opbouw van woningrijen en bedrijfsgebouwen maken Venhorst tot een voorbeeld van moderne ontginning en planmatige dorpsvorming. Agrarisch gezien bood de nieuw belegde peelgrond unieke kansen voor schaalvergroting en mechanisatie: drainage, rechtlijnige akkerindelingen en moderne stalbouw maakten een snelle omschakeling naar intensieve akkerbouw, tuinbouw en veehouderij mogelijk. Eerder heette deze nieuwgevormde kern St. Jozefpeel; vanaf 1936 werd de naam veranderd in Venhorst die de ligging op een zandrug (horst) in het ven aanduidt. Het authentieke dorpsgezicht wat kenmerkend is voor Venhorst, is tot op heden nog steeds zichtbaar en draagt sterk bij aan de herkenbaarheid en de identiteit van de kern.

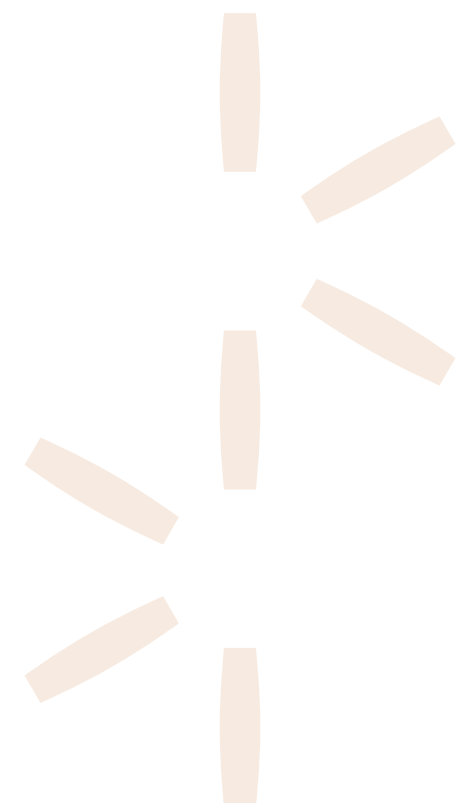
3.3.1.3 Huize Padua

In 1723 verhuizen de Broeders Penitenten - een katholieke congregatie onder leiding van Daniël de Brouwer - van Meerveldhoven naar Handel. Nadat zij in 1732 gevestigd waren op ‘het goed Strijbos’, vestigden zij zich in 1742 in het vrije land van Ravenstein, net over de grens van de Heerlijkheid Gemert. Zij bouwen hun nieuwe woning ‘Padua’ ‘op de uiterste paalen van Boekel, opdat zij mogte blyve naby de capel van onse lieve vrouw in Handel’. De grens tussen de beide gebieden is nog steeds herkenbaar; deze wordt gemarkeerd door de Landmeerse Loop die uitmondt in de Aa.

Vanaf 1826 leggen de broeders zich toe op het verzorgen van krankzinnigen. Het klooster groeit snel uit tot het eerste instituut voor behandeling van psychiatrische patiënten in Nederland.

Het bakstenen complex ligt opvallend tussen gelegen tussen Kluisstraat, Daniël de Brouwerstraat en Handel; zowel het complex als meerdere gebouwen zijn rijksmonumenten. Het omvat zes gebouwen van de psychiatrische inrichting Huize Padua: het oudste onderdeel is het kloostergebouw De Kluis (1742). Vanaf 1832 verzorgden de Broeders Penitenten hier geesteszieken en werden diverse gebouwen toegevoegd: de kleine kapel Onze Lieve Vrouwe (1871–1878), de grote neo-gotische kapel van 1897 (ontwerp J. Heykants), een Heilig-hartbeeld (ca. 1920–1925) aan de noordzijde, het administratiekantoor/broederhuis van 1923 met Amsterdamse School-invloed en een paviljoen uit 1930 (vroeger Eikenheuvelpaviljoen) met recreatieruimtes. Architectuurhistorisch zijn stijl, materiaalgebruik en ornamentiek van belang; typologisch en ensemblegewijs is het complex waardevol als congregatieklooster met bijbehorende zorggebouwen, die de opkomst van orden en liefdadigheid kenmerken.

Vanaf de jaren zestig van de twintigste eeuw vinden ingrijpende veranderingen plaats op Huize Padua en wordt het onderdeel van de GGZ Noord Brabant. Ten noordoosten van de Kluis wordt langs de Kluisstraat een nieuw hoofdgebouw gerealiseerd met daaromheen lage paviljoenen naar een plan van Jos Bedaux. Het zwaartepunt van de bebouwing verschuift in noordelijke richting en er ontstaat een open ruimte met tuin: de bomenweide. Het gebied heeft nu een meer open karakter, waarbij de tuinen, bossen en lanen toegankelijk zijn voor omwonenden.

1900

Boekel

Bedrijventerrein

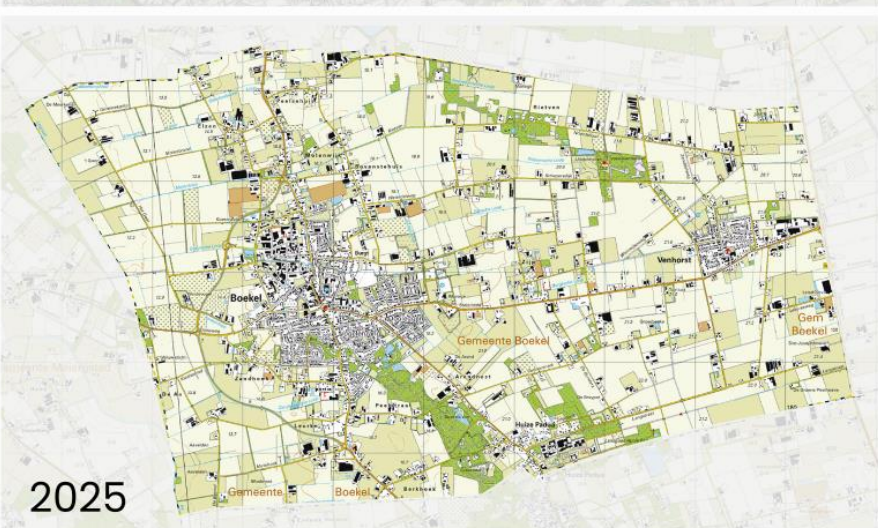
1950

Venhorst

Buurtschap

2025

Huize Padua

Buitengebied

4 Dit betekent 'Samen vooruit' voor ons

4.1 Leeswijzer voor onze visie

In dit hoofdstuk beschrijven wij onze visie voor onze gemeente. Dit doen we aan de hand van verschillende thematische paragrafen. Deze paragrafen staan niet los van elkaar, maar zijn continu met elkaar verbonden. De omgevingsvisie is namelijk een integrale visie, waarin alle thema's samen komen. Het hoofdstuk is ingedeeld in 5 thematische paragrafen, namelijk:

- Gezond en saamhorig;
- Fijn en aantrekkelijk wonen;
- Economisch vitaal en bereikbaar;
- klimaatadaptief, energieneutraal en duurzaam;
- Landschap, natuur en erfgoed.

Dit hoofdstuk start met een zeer beknopte samenvatting van de ambities en doelen per thema (paragraaf 4.2). Vervolgens lichten we de visie per thema uitgebreider toe in paragrafen 4.3 tot en met 4.7. Deze paragrafen starten met een thematische infographic en eindigen met een duidelijk overzicht waar we als gemeente de komende jaren mee aan de slag willen gaan.

4.2 Onze visie op hoofdlijnen

Gezond en saamhorig Boekel

Binnen dit thema zetten we in op 5 hoofdambitieën.

1. **We zetten in op een Goed Beter Boekel.** We vinden het belangrijk dat inwoners een betekenisvol en gezond leven hebben. Ook willen we dat de leefomgeving uitnodigt om te bewegen, ontmoeten en ontspannen. We hebben oog voor het individu, maar ook de publieke gezondheid. Milieuaspecten spelen hierin een belangrijke rol.
2. **We zijn een saamhorige en inclusieve gemeente.** We vinden het belangrijk dat iedereen zich hier thuis voelt. Ook als je hier later bent komen wonen. We vinden het

belangrijk dat inwoners elkaar kennen en de saamhorigheid hoog is.

3. **We stimuleren fysieke gezondheid.** We willen inwoners stimuleren meer te bewegen in het dagelijks leven. Hiervoor zetten we in op een openbare groene ruimte en een divers inclusief sportaanbod. Voor kinderen vinden we het belangrijk dat er voldoende speelgelegenheden zijn. Daarnaast hebben we aandacht voor de inclusiviteit van de openbare ruimte.
4. **Het voorzieningenaanbod draagt bij aan de leefbaarheid.** We willen dat ons voorzieningenaanbod aansluit op de behoefte van inwoners. Nu én in de toekomst. Hierbij hebben we ook aandacht voor de bereikbaarheid van basisvoorzieningen, zoals zorg, en voor de toekomstbestendigheid van maatschappelijk vastgoed.
5. **Onze gemeente is veilig.** We willen dat onze gemeente fysiek én sociaal veilig is en zetten daarom in op handhaving en pakken ondermijning aan.

Voor meer informatie, zie paragraaf 4.3.

Fijn en aantrekkelijk wonen

Binnen dit thema zetten we in op 4 hoofdambitieën.

1. **Blijven bouwen helpt ons vooruit.** We willen voldoende woningen bouwen voor de lokale behoefte. Met woningbouw wordt het vanzelfsprekend drukker in gemeente Boekel, maar dit laten we niet ten koste gaan van andere kwaliteiten. Daarom wegen we plannen integraal af en zetten we in op woningbouw die past bij de schaal en omvang van de kern en passen wij onze voorzieningen hierop aan.
2. **Onze woningen passen bij onze inwoners.** We vinden het belangrijk dat er voor iedereen die hier wil wonen een passende woning is. Daarom zetten we in op het

bouwen van woningen die een aanvulling zijn op onze huidige woningvoorraad. Ook kijken we hoe we de bestaande woningvoorraad beter kunnen benutten. We hebben hierbij oog voor verschillende aandachtsgroepen, waaronder jongeren, senioren en kleinere huishoudens. Initiatieven voor gemengde woonvormen dragen hieraan bij.

3. **We hebben een betaalbare woningvoorraad.** We willen dat er voldoende betaalbare woningen zijn in onze gemeente, zodat starters, senioren en mensen met een lager inkomen ook een woning kunnen vinden.
4. **We bouwen op de goede plek.** Door onze grote woningbouwambitie zetten we in op inbreiding én uitbreiding. Bij inbreiding letten we op het behoud van de kwaliteit van de leefomgeving en benutten we kansen om seniorenwoningen nabij centra toe te voegen. Bij uitbreiding zetten we in op een goede ruimtelijke inpassing en overgang naar het buitengebied. In het buitengebied zijn de buurtschappen onder voorwaarden aanvaardbare locaties voor woningbouw.

Voor meer informatie, zie paragraaf 4.4.

Economisch vitaal en bereikbaar

Binnen dit thema zetten we in op 7 hoofdambitieën.

1. **Werkgelegenheid die bij ons past.** We streven naar bedrijven die aansluiten op onze beroepsbevolking. Hierbij hebben we oog voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
2. **Ruimte bieden voor bedrijventerreinen.** We vinden dat bedrijven (met uitzondering van agrarische bedrijven) op bedrijventerreinen horen, maar deze zitten vol. Daarom onderzoeken we mogelijkheden voor nieuwe locaties en staan we bedrijven onder

voorwaarde toe in het buitengebied. Ook hebben we oog voor startups.

3. **Inzetten op innovatieve agrarische bedrijvigheid.** We vinden het belangrijk dat de agrarische sector toekomstbestendig is. Dit betekent dat een deel van de sector moet transformeren naar een duurzamere vorm. Dit draagt bij aan de balans tussen leefbaarheid en natuur én de agrarische bedrijvigheid.
4. **We hebben levendige centra.** We combineren detailhandel en horeca in centra met andere voorzieningen, zoals ontmoeten, sport en zorg. Dit doen we passend bij de maat en schaal van de kernen.
5. **We zetten in op gastvrije recreatie.** We vinden het belangrijk dat ons recreatie-aanbod aansluit op de wensen van onze inwoners en dat dit voor iedereen toegankelijk is.
6. **We stimuleren duurzame vervoersopties.** Door woningbouw wordt het drukker in onze gemeente, en omdat fietsen en wandelen gezonder is, zetten we in op het STOMP-principe: prioriteit voor lopen en fietsen, toekomstbestendig openbaar vervoer, deelmobiliteit opties en duurzamer autoverkeer. Dit stimuleert ook een gezonde en groene inrichting van onze woonwijken. Daarnaast zetten we in op het verbeteren van de oost-westverbinding.
7. **We werken aan verkeersveiligheid.** We zetten in op veilige schoolomgevingen; daarnaast onderzoeken we kansen voor verkeersveiligheid door de routing van zwaar verkeer in het buitengebied aan te passen.

Voor meer informatie, zie paragraaf 4.5.

Klimaatadaptief, energieneutraal en duurzaam Binnen dit thema zetten we in op 3 hoofddambities.

1. **Klimaatadaptieve wijken als uitgangspunt.** We willen dat we in de toekomst ook fijn kunnen wonen in onze gemeente. Daarom vinden we het belangrijk dat we inzetten op klimaatadaptatie en klimaatmitigatie. Onder andere met klimaatadaptieve maatregelen in de openbare ruimte willen we de gevolgen van klimaatveranderingen in onze gemeente beperken.
2. **Stap voor stap naar een duurzame gemeente.** We dragen bij aan de energietransitie, waardoor we van fossiele brandstoffen overstappen op hernieuwbare brandstoffen. Hiervoor benutten we kansen en zetten we in op het opwekken van duurzame energie én het besparen van energie. Hierbij hebben we ook oog voor de capaciteit van het elektriciteitsnet. Ook stimuleren we de circulaire economie, om ons gebruik van grondstoffen te verminderen. Zo willen we in 2050 energie- en broeikasgasneutraal zijn.
3. **Duurzaamheid en betaalbaarheid in balans.** Om onze gemeente te verduurzamen weten we dat er investeringen nodig zijn. Zowel van ons als gemeente, als van onze inwoners en ondernemers. We stimuleren eigenaren hun panden te verduurzamen en onderzoeken als gemeente wat goede betaalbare manieren zijn om de verduurzaming van onze gemeente te stimuleren.

Voor meer informatie, zie paragraaf 4.6.

Landschap, natuur en erfgoed

Binnen dit thema zetten we in op 6 hoofddambities.

1. **We worden bodem en water sturend.** Dit betekent dat we bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening houden met landschap, bodem en water: we bouwen op geschikte locaties of stemmen technische oplossingen

op maat af om problemen niet door te schuiven naar toekomstige generaties.

2. **Een divers en aantrekkelijk buitengebied.** We brengen verschillende functies in het buitengebied samen, zoals natuurbeheer (en het behoud van natuurwaarden), ecologie, wonen, werken, waterbeheer, erfgoed en recreatie. Hierbij zoeken we koppelkansen tussen verschillende functies.
3. **We zetten in op meer en beleefbaar groen.** We willen samen met onze inwoners onze gemeente vergroenen. Hierbij zetten we in op uitnodigende groene plaatsen in de kernen én op een groen netwerk in het buitengebied. Ook stimuleren we bewegen in het groen.
4. **We streven naar meer biodiversiteit.** We verhogen de inzet voor biodiversiteit: we vergroten de variatie in beplanting, vragen ecologisch verantwoorde inrichting bij nieuwe ontwikkelingen en voeren passend onderhoud uit om soortenrijkdom te bevorderen. Bij projecten toetsen we hier expliciet op.
5. **Aandacht voor cultuurhistorie.** We willen cultuurhistorische structuren en erfgoed behouden. Dit doen we door de belevingswaarde van erfgoed en landschappelijke structuren te verhogen, met bijzondere aandacht voor de Peelrandbreuk als opvallend landschapselement, Huize Padua als herkenbaar zorgterfgoed, het karakteristieke dorpsplein in Venhorst, en de kerk van Boekel als sociaal-religieus herkenningspunt.
6. **We hebben een gestructureerde bodem.** Onze bodem wordt op veel verschillende manieren gebruikt. Voor de leidingen en kabels, wortelruimte voor bodem en voor wateropslag. We willen dat bij ontwikkelingen rekening wordt gehouden met de schaarse ruimte onder de grond.

Voor meer informatie, zie paragraaf 4.7.

OMGEVINGSVISIE BOEKEL 2040

SAMEN VOORUIT

Gezond en Saamhorig Boekel

- Verkeersveiligheid versterken
- Stimuleren van actieve manieren van verplaatsen
- Bewegingen stimuleren: wandelommetjes en -routes
- Sportvoorzieningen groeien mee met bevolking

Fijn en aantrekkelijk wonen

- Invetten op inbreiding met behoud van groen
- Incidentiële woningbouw met een groen karakter
- Buurtschappen behouden en versterken
- Landgoedkarakter versterken van Huize Padua
- We hebben sterke en aantrekkelijke voorzieningen
- Er is extra aandacht voor veiligheid in schoolomgevingen

Economisch vitaal en bereikbaar

- Invetten op een duurzaam perspectief glastuinbouwzone
- We hebben sterke en duurzame bedrijventerreinen
- We hebben aantrekkelijke centra
- Kansen grijpen voor een aantrekkelijk recreatienetwerk
- Erfgoed behouden, beschermen en beleefbaar maken
- Betere en veiligere loop en (snel-)fietsroutes
- We verbeteren de bereikbaarheid met het openbaar vervoer
- Realiseren oost-westverbinding uitwerken
- We zetten in op veiligere agrarisch verkeersroute

Klimaatadaptief, energieneutraal en duurzaam

- We verduurzamen bedrijventerreinen
- We verduurzamen woonwijken
- We hebben klimaatadaptieve kernen

Landschap, natuur en erfgoed

- Versterken beleefbaarheid Peeltreeklijnen
- Dorps kernrandzones vergroenen
- Grootschalig netwerk: verbinden natuurgebieden
- Fijnmazig netwerk: natuurlijke oevers met wandelpaden
- Versterken ecologische netwerken
- Versterken natuurnetwerken
- Bestaande bomenlanen
- Kansrijke nieuwe bomenlanen
- Natuur Netwerk Brabant behouden

LANDSCHAPSTYPEN

- Broekontginningslandschap
- Kampenlandschap
- Peelontginningslandschap

We zijn water en bodemsturend. Een ander landschap vraagt om een andere aanpak: er spelen andere opgaven en ambities. Bekijk hiervoor de deelgebiedkaarten

BEBOUWDE GEBIEDEN

Wonen	Bedrijventerrein
Bestaand	Bestaand
Gepland	Gepland

Gezond & saamhorig

Boekel

We willen dat...

We zetten in op een
Goed Beter Boekel

1

.. de leefomgeving uitnodigt tot
bewegen, ontmoeten en ontspannen

.. inwoners een betekenisvol
en gezond leven hebben

.. iedereen zich thuis voelt in Boekel,

2

We zijn een saamhorige en
inclusieve gemeente

.. de saamhorigheid tussen
inwoners sterk blijft

.. onze sportplekken vitale plekken
voor bewegen en ontmoeten zijn

We stimuleren
fysieke gezondheid

3

.. we inwoners stimuleren
om meer te bewegen in
het dagelijks leven

.. de openbare ruimte
toegankelijk is voor iedereen

.. onze basisvoorzieningen voor
iedereen bereikbaar zijn

.. de voorzieningenstructuur aan sluit
op de (toekomstige) bevolking

Het voorzieningenaanbod
draagt bij aan de leefbaarheid

4

.. ons maatschappelijk vastgoed toekomstbestendig is.

.. onze gemeente fysieke en
sociale veilig is

Onze gemeente is
veilig

5

.. de veiligheid verbetert door
handhaving en het aanpakken
van ondermijning

4.3 Gezond en Saamhorig Boekel

4.3.1 Wij hebben de ambitie dat ...

- Iedere inwoner een fijn en betekenisvol leven leidt, met de middelen en kansen om gezond te blijven en veerkrachtig om te gaan met de uitdagingen van het leven.
- We in gemeente Boekel een sterke, gastvrije gemeenschap vormen waarin we er echt voor elkaar zijn, zodat iedereen — van jong tot oud, de ruimte krijgt om mee te doen en zich te ontwikkelen. Zo realiseren en behouden we een fijne plek om op te groeien, jezelf te kunnen ontwikkelen en om vitaal oud te worden.
- Onze leefomgeving mogelijkheden biedt voor een gezond, gelukkig en actief leven, door plekken te creëren die uitnodigen tot ontmoeting, beweging en samenzijn en aandacht te hebben voor de impact van milieuaspecten op de gezondheid van inwoners. We hechten waarde aan een (groene) uitnodigende omgeving.
- Iedereen in onze gemeente een passende bijdrage kan leveren en kan terugvallen op een stevig sociaal vangnet wanneer dat nodig is.
- Dat onze openbare ruimte, voorzieningen en organisaties goed aansluiten bij de behoefte om vitaal ouder te worden en fijn op te groeien.
- Wonen, zorg en welzijn in samenhang worden ontwikkeld, zodat inwoners in elke levensfase zo lang mogelijk zelfstandig en veilig in hun eigen kern kunnen blijven wonen.

4.3.2 We zetten in op een Goed Beter Boekel

Onze sociale visie Goed Beter Boekel gaat uit van gezond, gelukkig en actief leven in de brede zin van het woord waarbij we inzetten op het versterken van preventie. In de

gemeente Boekel streven we naar een betekenisvol en gezond leven voor iedere inwoner, ondersteund door een weerbare houding en een sterke, gastvrije gemeenschap. Samen creëren we een plek waar iedereen kan meedoen, groeien en vitaal oud kan worden door voor elkaar klaar te staan. Een integrale aanpak voor wonen, werken, zorg, welzijn en veiligheid is hiervoor belangrijk.

Onze (groene) leefomgeving vormt hiervoor de basis; zij nodigt uit tot ontmoeting, beweging en ontspanning in alle facetten van het dagelijks leven. We bouwen voort op bestaande krachten om toekomstbestendige keuzes te maken. Inwoners van de gemeente Boekel leven gezond en actief, kunnen meedoen in de samenleving en zijn gelukkig. Gezamenlijk zorgen we ervoor dat er voldoende voorwaarden en optimale omstandigheden hiervoor aanwezig zijn. De manier waarop we bouwen en wonen organiseren, ondersteunt deze ambitie door passende woonvormen te bieden die gezondheid, zelfredzaamheid en nabijheid van zorg versterken.

4.3.3 We zijn een saamhorige en inclusieve gemeente

We hebben de ambitie dat we in onze gemeente een sterke, gastvrije gemeenschap vormen waarin we er echt voor elkaar zijn, zodat we samen een fijne plek realiseren om op te groeien en vitaal oud te worden. Dat doen we in een netwerk waarin gemeente, maatschappelijke partners en inwoners als gelijkwaardige partners in nauw contact en vertrouwen met elkaar optrekken. Door de verbinding te zoeken, zorgen we ervoor dat iedereen mee kan doen en een eigen passende bijdrage kan leveren.

We hebben de ambitie dat we bestaande krachten in onze dorpen benutten om de saamhorigheid te versterken,

waarbij we specifiek oog hebben voor diversiteit en maatwerk bieden voor wie dat nodig heeft. Zo streven we naar gelijke kansen en een omgeving waarin iedereen zich betrokken voelt, met als centrale vraag bij alles wat we doen: wat heeft de inwoner eraan? Dit vraagt om woonomgevingen waarin ontmoeting, informele zorg en onderlinge ondersteuning vanzelfsprekend samenkomen.

We zetten ook in op het versterken van mentale gezondheid, waarbij iedere inwoner een betekenisvol leven ervaart. Hiervoor investeren we in een sterke basis voor een gezonde en krachtige jeugd, het versterken van het mentaal welbevinden en weerbaarheid en een stabiele basis voor iedereen.

Onze gemeente wordt diverser in nationaliteiten, leeftijden, leefstijlen en inkomen. Door ontmoeting, inclusieve evenementen, recreatie, betaalbare voorzieningen en gezamenlijke initiatieven versterken we begrip en verbondenheid - zo werken we aan een warme gemeente met respect voor elkaar.

4.3.4 We stimuleren fysieke gezondheid

In onze gemeente zetten we ons gezamenlijk in voor een gezond, gelukkig en actief leven voor iedere inwoner, waarbij de preventieve basis van 'Goed Beter Boekel' centraal staat. Door de uitvoering van het Lokaal Sport- en Beweegakkoord realiseren we een breed en inclusief sportaanbod. Daarbij willen we sportvoorzieningen inzetten als vitale plekken voor gezondheid, ontmoeting en beweging; samen met lokale verenigingen en partners zorgen we dat sportvoorzieningen in de kernen Boekel en Venhorst toegankelijk, toekomstbestendig en multifunctioneel blijven. Omdat woningbouw naar verwachting zorgt voor meer kinderen en gebruikers, houden we bij ruimtelijke plannen rekening met toevoegen en verbetering van sportvoorzieningen op termijn.

We willen inwoners stimuleren meer te bewegen en een gezonde leefstijl te hebben. Daarvoor zetten we onder andere in op het creëren van een uitnodigende, groene leefomgeving, zoals beschreven in het beleidsplan Groen Natuurlijk Boekel 2025–2034, zodat inwoners graag naar buiten gaan om te bewegen (zie ook paragraaf 4.7.3). Voor kinderen (en volwassenen) faciliteren we voldoende speel- en beweegmogelijkheden in de wijk die ook tot ontmoetingen kunnen leiden.

Ook stimuleren we korte afstanden te lopen of de fiets te pakken in plaats van de auto en versterken het recreatienetwerk om bewegen aantrekkelijker te maken. Een belangrijke voorwaarde is een veilige openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen; daarom zetten we in op een groene, uitnodigende omgeving voor bewegen, ontmoeten en samenzijn (zie ook paragraaf 4.5.7).

Een inclusieve leefomgeving betekent ook dat iedereen zelfstandig in onze gemeente zich kan verplaatsen. We hebben daarom extra aandacht voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte. Ons uitgangspunt hierbij is dat de openbare ruimte op zo'n manier wordt ingericht dat deze ook geschikt is voor bijvoorbeeld mensen die minder ter been zijn of een visuele beperking hebben. Bij de herinrichting van de openbare ruimte is dit een belangrijk onderwerp waar bij iedere herinrichting rekening mee wordt gehouden.

4.3.5 Het voorzieningenaanbod draagt bij aan de leefbaarheid

Iedere inwoner heeft toegang tot een diversiteit aan maatschappelijke voorzieningen. We zien het belang van welzijnsvoorzieningen en culturele verenigingen voor een gezondheid en sociaal leven. Dit maatschappelijke voorzieningenaanbod sluit aan op de behoeften van

inwoners, van laagdrempelig en preventief tot gespecialiseerd. Een samenleving die diverser wordt heeft invloed op hoe we onze ruimte gebruiken. Het is belangrijk om hier rekening mee te houden. Met de groei van het aantal jonge gezinnen en een veranderende bevolkingsopbouw is het ook van belang dat we als gemeente rekening houden met de toenemende vraag naar meer en diverse basisvoorzieningen. Een van onze speerpunten is het behouden van een breed en laagdrempelig maatschappelijk voorzieningenaanbod, herkenbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen en een sluitend aanbod.

Voor een vitale gemeente is goede bereikbaarheid van basisvoorzieningen zoals gezondheidszorg, onderwijs en dagelijkse boodschappen essentieel, met bijzondere aandacht voor ontsluiting via het openbaar vervoer. We zien dat bevolkingsgroei kansen biedt voor het draagvlak van alle voorzieningen, maar dat de veranderende samenstelling van de bevolking ook druk zet op de toegankelijkheid van bepaalde diensten zoals huisartsenzorg en onderwijs. Sommige voorzieningen groeien niet snel genoeg mee, terwijl andere krimpen door tekort aan vrijwilligers of werknemers. Vanwege de genoemde spanningen tussen vraag en aanbod willen we bij woningbouw rekening houden met de effecten op de voorzieningenstructuur. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen sturen we daarom op de nabijheid en bereikbaarheid van zorg-, welzijns- en ondersteunende voorzieningen. (Voor onze visie op woningbouw: zie paragraaf 4.4.)

Omdat een toekomstbestendige voorzieningenstructuur de leefbaarheid bepaalt, neemt de gemeente haar verantwoordelijkheid en onderzoeken we per voorziening welke rol zij kan en wil spelen om aansluiting bij de

veranderende bevolking te waarborgen. Om de toekomstbestendigheid van onze voorzieningenstructuur in de gaten te houden monitoren we in ieder geval ons aanbod.

In de kern Boekel zijn onze bovenlokale voorzieningen geclusterd, Venhorst kent lokale voorzieningen. Om het draagvlak onder de voorzieningen te handhaven blijven we deze indeling hanteren. Momenteel omvat ons aanbod aan maatschappelijke voorzieningen onder meer Nia Domo, Ontmoetingscentrum Boszicht, Sint Jangebouw en Gemeenschapshuis De Horst. We versterken locaties waar wonen, zorg en welzijn elkaar aanvullen, zodat ondersteuning dichtbij en laagdrempelig beschikbaar is. Met de ontwikkeling van een nieuwe multifunctionele accommodatie (MFA) realiseren we een toekomstbestendige plek waar verschillende voorzieningen voor de gemeenschap samen komen. Bovendien breiden we de huisvesting voor onderwijs uit om ruimte te bieden aan het groeiend aantal leerlingen. Ook hebben we in onze Woonzorgvisie zorgcirkels bepaald. We realiseren een centrale woonzorgzone waar wonen, welzijn en zorgpunten op maximaal 500 meter loopafstand samenkomen, en voor Venhorst verkennen we in nauw overleg met inwoners en zorgpartners welke maatregelen nodig zijn.

Verder onderzoeken we de toekomstbestendigheid van het bestaande maatschappelijk vastgoed. We weten dat een deel verouderd is en dat er investeringen nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld verduurzaming van de huidige gebouwen zijn, maar ook sloop en nieuwbouw of verplaatsing. Hierbij hebben we ook oog voor de invulling en behoeften.

4.3.6 Onze gemeente is veilig

Een veilige omgeving heeft directe invloed op de gezondheid van inwoners. Hierbij hebben we oog voor de fysieke en sociale veiligheid. De samenwerking met onze partners is hierin erg belangrijk.

De fysieke veiligheid gaat over de mate waarin de leefomgeving mensen beschermt tegen fysieke bedreigingen en fysieke schade. Een belangrijk deel van de fysieke veiligheid heeft te maken met omgevingsveiligheid, waaronder geur, geluid, bodemverontreiniging. Een belangrijk opgave in onze gemeente met betrekking tot de fysieke veiligheid, is het vinden van de balans tussen het bieden van ruimte aan bedrijvigheid (zowel agrarische bedrijvigheid als het overige bedrijfsleven) en het realiseren van een gezonde leefomgeving voor onze inwoners. Om de gezondheid van inwoners te waarborgen hanteren we met betrekking tot geur onze huidige geurverordening. Hierdoor zetten we sterk in op het verminderen van geuroverlast. Met betrekking tot geluid, water- en luchtkwaliteit hanteren we voorlopig de landelijke normen. Ook hebben we onder andere aandacht voor flora en fauna, die een grote rol spelen in de gezondheid van inwoners (zie verder paragraaf groen 4.6). Tot slot hebben we ook aandacht voor gewasbescherming en de invloed hiervan op de gezondheid van onze inwoners. De ontwikkelingen rondom gewasbeschermingsmiddelen vragen om regie van zowel het Rijk als de provincie. We volgen dit nauwgezet en pakken hierin mede onze rol.

Verder zetten we in op het waarborgen van de externe veiligheid door kwetsbare gebouwen en risicobronnen zoveel mogelijk te scheiden. Bodemverontreiniging wordt gericht opgeruimd, passend bij toekomstige functie, en

wordt rekening gehouden met verwijdering van asbest bij oude gebouwen.

In de openbare ruimte zetten we in op het verhogen van de verkeersveiligheid. We hebben onder andere oog voor verkeersveilige wegen en kruispunten, veilige schoolomgeving, veilig bereikbaar buitengebied, en veilige fietsroutes scholieren en forensen. We stimuleren inwoners om de auto vaker te laten staan en vaker te wandelen of te fietsen om zo ook de verkeersdruk te verminderen. Met kwalitatief goede wandel- en fietspaden verhogen we de verkeersveiligheid. Waar nodig zetten we in op extra verlichting.

Daarnaast verhogen we in onze gemeente de sociale veiligheid door een integrale aanpak uit de Preventievisie Sociaal Domein 2024-2040, het Integraal Veiligheidsbeleid 2025-2028, het beleid Aanpak Mensenhandel 2024-2028 en focussen op het versterken van sociale netwerken. Door de inzet van het 'ogen-op-straat-principe' en een overzichtelijke inrichting volgens Groen Natuurlijk Boekel, creëren we een veilige leefomgeving waarin handhaving de leefbaarheid garandeert en we via de Wet Bibob, het RIEC Oost-Brabant en het Interventieteam Maas en Leijgraaf ondermijning actief voorkomen en verstoren. Iedere inwoner in de drie dorpskernen en het buitengebied maakt hierbij deel uit van een stimulerende gemeenschap, waarbij het faciliteren van ontmoeting, burgerinitiatieven en investeringen in duurzame veiligheid essentieel zijn voor onze doelstelling van positieve gezondheid.

4.3.7 We gaan aan de slag met...

- Het realiseren van een goed sport- en beweegaanbod en passende faciliteiten;
- Onderzoeken of de voorzieningenstructuur nu én in de toekomst voldoende aansluit op de behoefte;

- Het realiseren van een centrale woonzorgzone waar wonen, welzijn en zorgpunten op maximaal 500 meter loopafstand samenkomen;
- Het in beeld brengen van de toekomstbestendigheid van bestaand gemeentelijk maatschappelijk vastgoed.

Fijn & aantrekkelijk wonen

We willen dat...

.. woningbouw past bij de schaal en
omvang van de kern

.. we nieuwe woningen bouwen die een
aanvulling zijn op onze woningvoorraad

.. we voldoende woningen bouwen
voor de lokale behoefte

1 Blijven bouwen helpt ons
vooruit

.. woningbouwplannen integraal worden afgewogen

Onze woningen passen
bij onze inwoners

2

.. de bestaande woningvoorraad
beter wordt benut

.. er voldoende woningen zijn voor jongeren,
kleinere huishoudens én ouderen

.. initiatieven voor bijzondere woonvormen
mogelijk zijn in onze gemeente

We hebben een
betaalbare
woningvoorraad

3

.. we voldoende betaalbare
woningen hebben

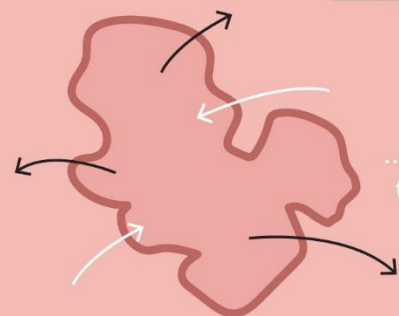

.. we aandacht hebben voor de
mogelijkheden rondom buurtschappen

4

We bouwen op de
goede plek

.. we een goede afweging maken
tussen inbreiding én uitbreiding

4.4 Fijn en aantrekkelijk wonen

4.4.1 We hebben de ambitie dat ...

- We voldoende woningen bouwen zodat iedereen die in onze gemeente wil (blijven) wonen, hier fijn kan wonen.
- Er een passend woningaanbod is voor jong en oud:
 - Voldoende woningen voor senioren (nultreden, geclusterd en zorggeschikt);
 - Voldoende woningen voor starters om jongeren te behouden;
 - Realiseren van sociale (levensloopbestendige) huurwoningen;
- Wonen en zorg in samenhang worden geprogrammeerd, zodat inwoners ook bij veranderende zorgbehoeften in hun vertrouwde woonomgeving kunnen blijven wonen.
- Bij het bouwen van nieuwe woningen sluiten we aan het op het dorpse karakter van onze gemeente. We bouwen divers met volop ruimte voor groen.
- We de leefbaarheid op peil houden door aandacht te hebben voor een passend aanbod aan voorzieningen, een passende mobiliteit en faciliteiten;
- Ontwikkelingen vinden plaats door middel van inbreiding en uitbreiding. We willen niet dat inbreiding ten koste gaat van waardevol groen in de openbare ruimte. Bij uitbreiding zetten we in op het ontwikkelen van ruimtelijke en groene wijken die voldoen aan duurzame principes.

4.4.2 Blijven bouwen helpt ons vooruit

Als gemeente maken we continu ruimte voor nieuwe woningen. Hierdoor zijn we de snelst groeiende gemeente van Noord-Brabant. Hier zijn we trots op! We vinden het belangrijk dat inwoners in onze gemeente kunnen blijven wonen en dat we tegelijkertijd ook nieuwe inwoners

welkom kunnen heten. Ook de komende jaren willen we voldoende blijven bouwen. Daarvoor is het cruciaal om voldoende woningbouwplannen te hebben. We zien dat we voor de korte en middellange termijn voldoende plannen hebben, maar zien ook dat voor de lange termijn nieuwe plannen nodig zijn. We vinden het belangrijk dat onze eigen inwoners kunnen blijven, of kunnen terugkeren. We staan open voor nieuwe inwoners, maar bewaken de balans. Als verdringing dreigt, onderzoeken we passende maatregelen. Daarbij sturen we nadrukkelijk op woningbouw die bijdraagt aan doorstroming en het beter benutten van de bestaande woningvoorraad. Om de huidige woningvoorraad beter te benutten staan we open voor initiatieven voor woningsplitsing, woningdeling, het realiseren van mantelzorgwoningen of familiewoningen.

Woningbouw blijft altijd een nauwkeurige afweging. We moeten de juiste woningen bouwen op de juiste plekken. Hierbij gaat de juiste plek niet alleen om de juiste ondergrond en draagkracht van het landschap, maar ook om de verbondenheid en bereikbaarheid. Demografische ontwikkelingen vragen om de ontwikkeling van beleid dat inspeelt op een gevarieerder woningaanbod, zoals diverse typen seniorenwoningen, en op voorzieningen die aansluiten bij de verschillende culturele achtergronden van onze inwoners. De bevolkingsgroei door woningbouw vergroot daarnaast de vraag naar voorzieningen en zet het de infrastructuur onder druk. Tegelijkertijd ondersteunt woningbouw het behoud van voorzieningen en het verenigingsleven. Wij brengen deze belangen samen in een aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

Bij nieuwbouw houden we rekening met de schaarse ruimte, inclusief groen en parkeren. Daarbij volgen we opgestelde richtlijnen: parkeren bij voorkeur op eigen terrein en een minimale groenopgave van 20%. Ook

stemmen we het woningprogramma af op het karakter en de schaal van de kern. Dat betekent dat we differentiëren in type en omvang: in Boekel realiseren we andere en meer woningen dan in Venhorst en bij Huize Padua. Zo sluit de ontwikkeling aan op de identiteit en behoeften van elke kern. We vinden dit erg belangrijk. Ook zien we het belang van woningbouw voor het behoud van (maatschappelijke) voorzieningen per kern. Omdat er veel vraag is naar woningen maar de ruimte beperkt is, kijken we per plek naar de beste oplossing. In het centrum van Boekel biedt hoogbouw (tot maximaal 5 bouwlagen) bijvoorbeeld kansen. Zo kunnen we meer seniorenwoningen bouwen op loopafstand van zorg en winkels. Locaties nabij het centrum zijn hierbij niet uitsluitend beoogd voor seniorenwoningen, maar voor een gemixte woningvoorraad waarbij jong én oud bij elkaar woont. Op andere plekken, zoals in nieuwe woonwijken, geven we de voorkeur aan laagbouw (richtlijn maximaal 3 bouwlagen) met middelhoge accenten op strategische plekken. Hoogbouw blijft voor ons altijd maatwerk; we wegen per plan af of het de omgeving echt versterkt. Om voldoende sturing te kunnen geven aan woningbouwcategorieën zetten we hiervoor actief grondbeleid in, voor zover mogelijk.

4.4.3 Onze woningen passen bij onze inwoners

Voldoende woningen hebben is niet genoeg. De woningvoorraad moet ook aansluiten op de wensen van onze (toekomstige) inwoners. We zien dat de woonwensen de afgelopen jaren aan het veranderen zijn, bijvoorbeeld door de veranderende bevolkingssamenstelling. Hierdoor sluit onze woningvoorraad (in de toekomst) niet meer voldoende aan op de wensen van onze inwoners. Om tot een toekomstbestendige woningvoorraad te komen, zetten we daarom vooral in op nieuwbouw, maar kijken we

ook hoe we onze bestaande woningvoorraad beter kunnen benutten.

Inwoners in van onze gemeente geven aan graag in onze gemeente te willen blijven wonen, maar kunnen niet altijd een geschikte woning vinden. Dit zien we bijvoorbeeld bij starters die op zoek zijn naar een eerste woning, maar ook bij senioren die graag naar een levensloopbestendige woning willen verhuizen.

We zien dat de behoefte verschuift. Hoewel onze gemeente veel jonge gezinnen telt, neemt het aantal een- en tweepersoonshuishoudens toe. Ook groeit de groep ouderen die langer zelfstandig wil wonen. Dit vraagt om meer levensloopbestendige en zorggeschikte woningen, bij voorkeur op centrale locaties en op loopafstand van voorzieningen.

Binnen de woningmarkt onderscheiden we een aantal aandachtsgroepen:

- Jongeren en starters: We vinden het belangrijk dat jongeren en starters een geschikte woning in onze gemeente kunnen vinden. We streven ernaar dat zij in onze gemeente kunnen blijven wonen als ze dat willen, of dat ze na de studie terug kunnen komen. Op dit moment hebben we te weinig betaalbare woningen voor starters.
- Senioren: Op dit moment wonen veel ouderen in onze gemeente nog in grote, niet levensloopbestendige, grondgebonden woningen. We hebben namelijk onvoldoende levensloopbestendige woningen voor ouderen of minder mobiele inwoners. De behoefte aan levensloopbestendige woningen neemt in de toekomst nog verder toe door vergrijzing en doordat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig wonen. We zetten daarom in op het realiseren van

levensloopbestendige woningen nabij voorzieningen, bijvoorbeeld door inbreiding in het centrum van Boekel en Venhorst. We streven hierbij naar een combinatie van nultredenwoningen, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen. Om dit te realiseren nemen we rondom woonzorgvoorzieningen en binnen woonzorgcirkels maatregelen om de toegankelijkheid voor mensen met fysieke beperkingen te vergroten. Ook nieuwe plannen toetsen we aan de mate waarin rekening wordt gehouden met de toegankelijkheid voor toekomstige bewoners.

- Arbeidsmigranten: We hebben aandacht voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen, waaronder arbeidsmigranten. Ze zijn belangrijk voor onze economie en daarom zetten wij in op humane en veilige huisvesting in onze gemeente. Voor deze huisvesting hanteren wij ons Programma huisvesting tijdelijke arbeidsmigranten als afwegingsmaatstaaf.
- Kleine huishoudens: Tot slot houden we rekening met een- en tweepersoonshuishoudens. Het aantal kleine huishoudens neemt toe doordat ouderen steeds ouder worden, meer mensen scheiden of vrijgezel blijven en mensen minder kinderen krijgen. Deze kleine huishoudens zoeken vaak naar kleinere woningen dan de eengezinswoningen die we op dit moment veel hebben in onze gemeente.

Voor aandachtsgroepen streven we naar passende woonvormen die bijdragen aan zelfstandigheid, sociale verbinding en een inclusieve woonomgeving. We hebben hierbij continu aandacht voor de woonmogelijkheden van deze aandachtsgroepen en andere woonurgente, zodat onwenselijke woonsituaties worden voorkomen. Een andere ontwikkeling waar we rekening mee houden is de afbouw van de woonmogelijkheden in een intramurale zorgsetting (beschermd wonen) naar 'beschermd thuis'.

De afbouw van de intramurale zorgsetting vraagt om de komst van uiteenlopende nieuwe woonvarianten, vooral lichtere woonvormen met versterking van ambulante begeleiding. Hierbij zijn vormen nodig waar de mate van begeleiding opgeschaald kan worden op basis van de zorg die een bewoner nodig heeft.

We staan open voor bewonerscollectieven en initiatieven van bijzondere woonvormen, zoals hofjes, meergeneratiewoningen, tiny houses en mantelwoningen. We zien dat deze initiatieven voldoen aan specifieke woonwensen van mensen en willen ze daarom waar mogelijk faciliteren. Ook andere initiatieven waarbij we kansen zien voor een gemixte samenleving faciliteren we graag. Denk hierbij aan initiatieven waarbij starterswoningen en seniorenwoningen worden samengebracht. Dit draagt bij aan de levendigheid in buurten en zorgt voor afname van eenzaamheid.

4.4.4 We hebben een betaalbare woningvoorraad

In de huidige woningmarkt staat de betaalbaarheid van de woningvoorraad onder druk. Omdat we het belangrijk vinden dat iedereen in onze gemeente kan (blijven) wonen, letten we extra op de betaalbaarheid van de woningvoorraad. Daarom zetten we bij nieuwbouw in op meer differentiatie. In ons volkshuisvestingsprogramma werken wij dit verder uit. Daarnaast hanteren we een zelfbewoningsplicht en antispeculatiebeding bij goedkope koopwoningen om prijsstijgingen te beperken.

Om het bouwen van voldoende betaalbare woningen te borgen hanteren we een segmentering voor nieuwe woningbouwplannen. We volgen hierbij de richtlijnen vanuit de provincie en regio en leggen de segmentering voor onze gemeente vast in het

volkhuysvestingsprogramma dat we nog graag willen opstellen.

4.4.5 We bouwen op de goede plek

Zoals in paragraaf 4.4.2. aangegeven blijven we de komende jaren volop woningen bouwen. De provincie geeft hierbij de voorkeur aan inbreiding: bouwen binnen de bestaande kernen. Wij volgen dit beleid omdat woningen dicht bij winkels en scholen ervoor zorgen dat deze voorzieningen kunnen blijven bestaan. Ook hoeven inwoners dan minder ver te reizen. Dit kan door onbebouwde plekken te ontwikkelen tot woningbouw of door de bestaande woningvoorraad beter te benutten, bijvoorbeeld door woning- en kavelsplitsing, optopping en transformatie. Tegelijkertijd zien wij dat inbreiding alleen niet voldoende is om in de woningbehoefte te voorzien. Daarnaast willen we ook niet dat een focus op inbreiding ten koste gaat van het groen en de kwaliteit van de leefomgeving in kernen. We zijn namelijk trots op de groene woonomgeving, zowel binnen als buiten de kernen. Deze groene woonomgeving is onderdeel van ons dorps- en landelijke karakter en willen we in de toekomst behouden.

Daarom kan het in sommige gevallen nodig zijn om, naast inbreiding, ook te kiezen voor uitbreiding in onze kernrandzones (bouwen aan de rand van de bestaande kern). Bij het kiezen van geschikte locaties voor uitbreiding houden we in ieder geval rekening met het principe water en bodem sturend en de lagenbenadering. De kenmerken van het landschap en de bodem zijn mede bepalend bij het bepalen van een geschikt woonprogramma voor die desbetreffende locatie. We zetten in ieder geval voor iedere uitbreidingslocatie in op het ontwikkelen van ruimtelijk en groene wijken, die voldoen aan alle moderne eisen en duurzame principes. Hierbij kan gedacht worden

aan ruimte voor waterberging, schaduw in de openbare ruimte en ruimte om te bewegen en ontmoeten.

We hebben in de gemeente verschillende locaties waarvan we zeker weten dat we hier woningen gaan bouwen. Dit zijn bijvoorbeeld Schutboom (fase 1 en 2), De Biezen fase 2 en De Burgt (fase 2). Bij nieuw te realiseren woonwijken hebben we in ieder geval oog voor de bereikbaarheid voor voetgangers en fietsers. In nieuwe wijken willen we dat voetgangers en fietsers een duidelijke prioriteit krijgen boven autoverkeer, bijvoorbeeld met fietsstraten en een andere manier van parkeren. Deze principes dragen bij aan woonomgevingen die veilig zijn, toegankelijk zijn en ontmoeten en bewegen stimuleert. Dit komt de gezondheid van al onze inwoners ten goede.

Voor het buitengebied zijn we terughoudender. We willen voorkomen dat het buitengebied rommelig wordt. Het uiteindelijke doel is zelfs om daar minder bebouwing te hebben. We beschouwen het buitengebied namelijk primair als een gebied voor landbouw, natuur en landschap, maar in de juiste balans is er ook ruimte voor wonen en bedrijvigheid. Het toevoegen van nieuwe woningen is daarom in beginsel niet wenselijk, aangezien dit kan leiden tot verstedelijking van het landschap en een toenemende druk op zowel de agrarische functie als de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied. In sommige gevallen kan wel medewerking worden verleend aan het toevoegen van een woning in het buitengebied. Hiervoor moet er sprake zijn van een passende locatie, namelijk een buurtschap. De begrenzing van deze buurtschappen en de bijbehorende beoordelingscriteria worden vastgelegd in de gemeentelijke Beleidsnota Vitaal Buitengebied Boekel en de Buurtschappennotitie, die als toetsingskader dient bij nieuwe woninginitiatieven in het buitengebied. Daarnaast dient iedere woningontwikkeling te voldoen aan de

provinciale regeling voor maatwerk omgevingskwaliteit, zoals opgenomen in de Omgevingsverordening Noord-Brabant. Hiermee wordt geborgd dat woningtoevoeging uitsluitend mogelijk is wanneer deze gepaard gaat met een aantoonbare versterking van de omgevingskwaliteit.

Wel hebben we in Vitaal Buitengebied Boekel aangegeven dat de kwalitatieve versterking van de tien buurtschappen centraal staat, waarbij behoud van erfgoed en landschappelijke waarden de basis vormt voor toekomstige ontwikkeling. Door het vastleggen van bepalingen voor karakteristieke bebouwing, waardevolle zichtlijnen en het herstel van historische paden, creëren we ruimte voor nieuwe woningen, die het kleinschalige karakter en de openheid van het buitengebied respecteren. Voor Huize Padua en het GGZ-terrein geldt het principe van 'wonen in het groen', zoals voorgesteld in Levendig Landgoed Huize Padua.

De gemeente Boekel onderzoekt de mogelijkheden om, eventueel in aansluiting op bestaande fondsen, een fonds omgevingskwaliteit in te stellen ter ondersteuning van de versterking van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied. Dit fonds biedt de mogelijkheid om de vereiste fysieke tegenprestatie die samenhangt met het toevoegen van woningen in het landelijk gebied, geheel of gedeeltelijk te realiseren via een financiële bijdrage. Hiermee wordt flexibiliteit geboden wanneer kwaliteitsmaatregelen niet doelmatig op of direct nabij de ontwikkellocatie kunnen worden uitgevoerd, terwijl de verbetering van de omgevingskwaliteit wordt geborgd. Hiervoor gaan we in gesprek met de provincie en onderzoeken we de ruimtelijke impact.

4.4.6 We gaan aan de slag met...

- Actualiseren van het huidige beleidskader over woningbouw rondom de buurtschappen;
- We onderzoeken hoe we actiever kunnen sturen op grond- en gebiedsontwikkeling, onder andere door het in beeld brengen van mogelijk nieuwe ontwikkellocaties.
- Onderzoeken mogelijkheden voor het inrichten van een fonds voor omgevingskwaliteit, waarbij nadrukkelijk wordt gekeken naar aansluiting bij bestaande instrumenten, om een overvloed aan fondsen te voorkomen.

Economisch vitaal & bereikbaar

We willen dat...

Werkgelegenheid die bij
ons past

1

.. onze werkgelegenheid
aansluit op onze arbeidsmarkt

.. inwoners met een afstand tot de
arbeidsmarkt een passende baan hebben

.. we een goed vestigingsklimaat
hebben voor start-ups

2

Ruimte bieden voor
bedrijventerreinen

.. niet agrarische bedrijvigheid primair is
gevestigd op bedrijventerreinen

.. we mogelijkheden voor nieuwe
bedrijventerreinen onderzoeken

.. onze agrarische sector
toekomstbestendig is

.. agrarische bedrijvigheid en de kwaliteit
van het buitengebied in balans zijn

3

Inzetten op innovatieve
agrarische bedrijvigheid

.. detailhandel en horeca in de
centra gelegen zijn

.. de centra een belangrijke
ontmoetingsplek zijn

.. ons recreatieaanbod voor
iedereen toegankelijk is

.. ons aanbod aansluit op
de wensen van inwoners

We zetten in op
gastvrije recreatie

5

4

We hebben
levendige centra

.. wandelen en fietsen prioriteit
krijgen door het STOMP-principe

.. de oost-westverbinding draagt bij aan
verkeersveiligheid in de kernen

6

We stimuleren duurzame
vervoersopties

.. autoverkeer duurzamer wordt

.. we een toekomstbestendig
openbaar vervoersnetwerk hebben

.. onze schoolomgevingen veilig zijn

We werken aan
verkeersveiligheid

7

4.5 Economisch vitaal en bereikbaar

4.5.1 We hebben de ambitie dat ...

- De werkgelegenheid aansluit op de beroepsbevolking;
- Er ruimte is om te ondernemen en voor bedrijvigheid;
- De agrarische sector innovatief is;
- We startups aanmoedigen in gemeente Boekel te vestigen;
- Ons centrum levendig is;
- We onze recreatieve potentie beter benutten;
- Ons buitengebied diverse functies (werken, wonen, recreëren, natuur, mobiliteit etc.) goed samenbrengt;
- We het STOMP-principe naleven. De voetganger en fietser staan op 1.
- Onze gemeente goed bereikbaar is, binnen de gemeente, maar ook met de regio;
- We meer duurzame vervoersmiddelen gebruiken;
- De verkeersveiligheid verbeterd.
- We ruimte geven aan lokale ondernemers die verduurzamen en aan kleinschalige maakbedrijven, diensten en startups.

4.5.2 Werkgelegenheid die bij ons past

In onze gemeente zijn we trots op de grote diversiteit aan bedrijvigheid. Deze diversiteit aan bedrijvigheid draagt ook bij aan een groot aanbod aan werkgelegenheid. We hebben bijvoorbeeld veel werkgelegenheid in onze agrarische sector en bij de bedrijven op de bedrijventerreinen. Maar onze werkgelegenheid gaat nog verder. Zo hebben we levendige centra met een passend aanbod aan voorzieningen, een mooi evenementenaanbod en verschillende recreatiemogelijkheden. Ook bieden we ruimte voor nieuwe bedrijven, zoals startups. Want we geloven dat ook zij belangrijk zijn voor onze werkgelegenheid in de toekomst.

Wat onze werkgelegenheid kenmerkt is dat we nadrukkelijk aandacht hebben dat de bedrijven in onze gemeente aansluiten op onze beroepsbevolking. Dit willen we ook in de toekomst behouden, maar we zien tegelijkertijd dat er veel krapte is waardoor bedrijven met personeelstekorten kampen. Daarom zijn ontwikkelingen op de arbeidsmarkt van belang en waar het mogelijk is willen we als gemeente een bijdrage leveren om deze krapte tegen te gaan. Met onze grote woningbouwambities zorgen we er bijvoorbeeld voor dat onze gemeente aantrekkelijk is voor nieuwe inwoners om hier te komen wonen én werken.

Omgekeerd houden we ook rekening met de werkgelegenheid. Voor inwoners die, bijvoorbeeld door een afstand tot de arbeidsmarkt, moeite hebben met het vinden van een passende baan, willen we dat er passende werkgelegenheid is. Zo zetten we niet alleen in op het ondersteunen van onze bedrijvigheid, maar ook op het ondersteunen van de beroepsbevolking.

4.5.3 Ruimte bieden voor bedrijventerreinen

Een groot deel van de bedrijven, met uitzondering van agrarische bedrijven, in onze gemeente is gevestigd op bedrijventerreinen. We zien ook kansen om deze bedrijvigheid in onze gemeente uit te breiden. Zo krijgen we bijvoorbeeld veel aanvragen voor nieuwvestiging, uitbreiding van bestaande bedrijven en verplaatsingen. We hebben op dit moment te weinig ruimte om deze kansen te kunnen grijpen. Wij hebben in regionaal verband afspraken gemaakt over het zorgvuldig omgaan met onze bedrijventerreinen. Wij hebben al veel aandacht voor het goed benutten, intensiveren en herstructureren van bestaande locaties, voordat uitbreiding aan de orde is. Ook in de toekomst blijven we hierop inzetten.

Nieuwe ontwikkelingen stemmen wij regionaal af en zijn voornamelijk vraaggericht. Tegelijkertijd reserveren wij onze bedrijventerreinen primair voor lokaal en regionaal gebonden bedrijven en faciliteren wij geen ruimte-intensieve, zogenoemde 'footloose' functies, zoals grootschalige logistiek en vergelijkbare ontwikkelingen, zonder duidelijke meerwaarde voor de regio. Met deze aanpak waarborgen wij dat de beschikbare ruimte op onze bedrijventerreinen ten goede komt aan de kwaliteit, vitaliteit en toekomstbestendigheid van onze lokale economie.

Om meer ruimte te bieden voor bedrijvigheid willen we de uitbreiding van Lage Raam realiseren en zoeken we naar potentiële nieuwe locaties voor de langere termijn, zowel in Boekel als in Venhorst. Voor nieuwe bedrijventerreinen vinden we de verkeersveiligheid erg belangrijk omdat hier veel zwaar verkeer (zoals vrachtwagens) zullen rijden. De prioriteit ligt daarom in deze gebieden om een locatie nabij een hoofdroute, waarbij er veilige routes zijn voor zwaar verkeer. Hierdoor voorkomen we ook (zwaar) verkeer in onze kernen. Daarnaast zijn de aansluitingsmogelijkheden op het stroomnet ook erg belangrijk. Delen van onze gemeente zijn aangesloten op andere verdeelstations, waardoor de beschikbare netcapaciteit tussen delen van onze gemeente verschilt. Bij het zoeken naar potentiële locaties voor de lange termijn houden we daarom vroegtijdig rekening met de mogelijkheden rondom het stroomnet.

We zijn ons ervan bewust dat het bouwen van een nieuw bedrijventerrein een langdurig proces is en dat het daardoor op korte termijn weinig kansen geeft voor ontwikkeling. We vinden het belangrijk dat, ook als bedrijventerreinen vol zijn, er ruimte blijft om te

ondernemen in onze gemeente. Echter zijn we terughoudend met het transformeren van agrarische bedrijven naar andere economische functies in ons buitengebied. Het uitgangspunt is dat het starten van een niet-agrarisch bedrijf niet is toegestaan in het buitengebied als er ruimte beschikbaar is op bedrijventerreinen. In het geval dat er geen ruimte op bedrijventerreinen beschikbaar is, betreft dit altijd maatwerk. Hierbij is het uitgangspunt dat we maximaal milieucategorie 2 toestaan, maar in uitzonderlijke gevallen kunnen we hiervan afwijken. Verder moet het bebouwd oppervlak als gevolg van de ontwikkeling afnemen. Hierbij hanteren we verschillende uitgangspunten voor de verschillende landschapstypen. In het jonge veenontginningenslandschap zijn de mogelijkheden voor bebouwing iets ruimer dan in de overige landschapstypen in onze gemeente. Tot slot hebben we hierbij altijd aandacht voor een goede landschappelijke inpassing.

Voor startups hanteren we hetzelfde beleid. Doordat we een innovatieve gemeente zijn hebben we veel startups en vinden we het belangrijk om mensen aan te moedigen om in onze gemeente te komen ondernemen. Daarom houden we nauwlettend rekening met de huisvesting van startups. We zien dat we op dit moment veel aanvragen krijgen voor startups in het buitengebied. Dit zijn vaak startups die een bedrijfsverzamelgebouw zijn ontgroeid door de omvang van hun bedrijf, maar wel graag in onze gemeente willen blijven. We vinden dat startups onder dezelfde voorwaarden als andere bedrijvigheid in het buitengebied zich mag vestigen. Dit betekent dat ze zich vestigen op een bedrijventerrein als daar ruimte beschikbaar is en onder voorwaarden in het buitengebied.

Tot slot hebben we in het algemeen oog voor de duurzaamheid van onze bedrijventerreinen. We zien

kansen om bestaande bedrijven te verduurzamen. Bij nieuw te realiseren bedrijventerreinen wordt duurzaamheid al vroeg in de ontwikkeling meegenomen, zodat dit één van de standaard uitgangspunten bij ontwikkeling is.

4.5.4 Inzetten op innovatieve agrarische bedrijvigheid

De agrarische sector is een belangrijke sector voor onze economie en werkgelegenheid. We zetten in op een toekomstbestendige agrarische sector, wat betekent dat we inzetten op de transitie van de agrarische sector. Door in te zetten op een toekomstbestendige agrarische sector dragen we onder andere bij aan gezondheidsdoelen, duurzaamheidsdoelen en kunnen we o.a. de biodiversiteit versterken. Door in te zetten op een toekomstbestendige agrarische sector zullen verschillende agrarische bedrijven in onze gemeente hun bedrijfsvoering moeten aanpassen. We zoeken hierbij continu naar de balans tussen het behouden van de leefkwaliteit en natuur in het buitengebied én het bieden van ontwikkelmogelijkheden voor de agrarische sector. We vinden het namelijk belangrijk om een sterke agrarische sector in onze gemeente te behouden, maar willen dat deze sector samengaat met een hoge kwaliteit van het buitengebied. Daarom zetten we in op verschillende perspectieven voor de agrarische sector binnen onze gemeente, afhankelijk van het landschapstypen.

In het oosten van onze gemeente (jonge Peelontginningen) zien we kansen voor (mogelijk) intensieve landbouw. In het westen van onze gemeente (Broekontginningslandschap) zetten we in op grasland en extensieve vormen van landbouw. Tussen deze twee landschappen ligt het Kampenlandschap. Hier zetten we ten noorden en zuiden van de kern Boekel in op wonen en

werken, waarbij de agrarische sector en wonen in de buurtschappen in evenwicht moeten zijn. Daarnaast hebben we bij omschakeling van agrarische bedrijven oog voor de gevolgen die dit heeft voor het landschap. De beoordeling van de effecten op het landschap blijft maatwerk. Om meer duiding te geven aan deze ambitie willen we graag een Programma buitengebied opstellen als actualisatie van de huidige visie Vitaal Buitengebied Boekel.

Daarnaast zetten we altijd in op landbouw die past binnen de draagkracht van bodem en watersysteem en bijdraagt aan een gezonde leefomgeving. Intensieve vormen van de agrarische sector, met name op kwetsbare gronden, worden daarom niet gestimuleerd en waar nodig begrensd. Er wordt gebiedsgericht gestuurd op passende en duurzame vormen van landgebruik.

Glastuinbouw is een andere belangrijke pijler van onze lokale landbouw en economie. Om bedrijven economisch vitaal te houden is schaalvergroting vaak noodzakelijk, maar uitbreiding mag niet onbegrensd ten koste gaan van de landschappelijke kwaliteit van ons buitengebied of een te grote belasting voor de woonomgeving vormen. Glastuinbouw brengt namelijk veel verkeersbewegingen met zich mee. Ten noorden van Boekel bevindt zich een concentratiegebied. We zien binnen het huidige glastuinbouwconcentratiegebied onder voorwaarde ontwikkelruimte voor bestaande bedrijven; daarnaast zien we kansen voor een mogelijke nieuwe ontwikkellocatie aan de Middenpeelweg. Deze optie gaan wij verkennen. Bij alle ruimtelijke ontwikkelingen voor glastuinbouw leggen we de nadruk op zorgvuldige inpassing in landschappelijke structuren, goede ontsluiting en gedegen maatregelen voor verkeersveiligheid en het beperken van overlast.

4.5.5 We hebben levendige centra

Onze centrumgebieden zijn ook plaatsen waar veel werkgelegenheid samen komt. Het centrum van Boekel is ons levendige dorpshart en een belangrijke plek voor werkgelegenheid. Rondom het Sint Agathaplein, met functies zoals Nia Domo, horeca en winkels, ontstaat een plek waar mensen elkaar graag ontmoeten. Met de verwachte ontwikkeling op en nabij Nia Domo voegen we hier in de toekomst een nieuwe multifunctionele accommodatie (MFA), onderwijs en opvang en een hoogwaardig park aan toe.. Deze mix van functies zorgt voor een bruisend centrum voor jong en oud, precies zoals we met het programma Boekel Beleven beogen: een plek die uitnodigt tot ontspanning, recreatie en vrije tijd. Om het centrum van Boekel nog aantrekkelijker te maken, geven we de verblijfskwaliteit op het Sint Agathaplein een flinke impuls met meer groen en ruimte om te verblijven. Ook willen we de aantrekkingskracht vergroten door het doorgaande verkeer in het centrum af te waarderen of af te sluiten en zoveel mogelijk via de Randweg te leiden. Zo maken we van onze centra veilige en fijne plekken waar inwoners niet alleen komen voor hun boodschappen, maar er ook echt graag willen zijn.

Niet alleen in de kern Boekel, maar ook in het centrum van Venhorst staat de ontmoetingsfunctie centraal, waarin we ruimte willen bieden voor ontspanning, recreatie en vrije tijd. We zien hier dat het dorpshart voornamelijk functioneert als ontmoetingsplek voor inwoners en voor dagelijkse boodschappen. Het dorpshart wordt gekenmerkt door de monumentale panden aan het Sint Josephplein die we zien als beschermd dorpsgezicht. Dit draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit van het dorpshart. We stimuleren dat nieuwe winkels en horeca zich rondom de pleinen concentreren, zodat er een gevarieerd aanbod ontstaat met ruimte voor evenementen. Naast winkels

zien we in onze centra steeds meer plek voor zorg en ontmoeting. Zo zien we kansen voor zorgvoorzieningen, kindcentrum en/of ontmoetingsplekken. Verder willen we de verblijfskwaliteit hier verder verbeteren door meer groen toe te voegen waar dat mogelijk is en willen we hier ruimte behouden voor evenementen, zoals de kermis en het pleinfestijn. Tot slot willen we aan de hand van integrale koppelkansen het centrum van Venhorst een kwaliteitsimpuls geven, bijvoorbeeld door het beter verbinden van voorzieningen. Hierin speelt Gemeenschapshuis De Horst een belangrijke sociaal-maatschappelijke rol.

4.5.6 We zetten in op gastvrije recreatie

We vinden het belangrijk dat al onze inwoners zich thuis voelen in onze gemeente en onbelemmerd kunnen genieten van ons recreatie- en evenementenaanbod. In lijn met het programma Boekel Beleven 2025-2035 willen we toeristen en recreanten langer faciliteren en nieuwe bezoeksomgevingen creëren. Boekels Ven is een voorbeeld van waardevolle recreatie voor onze gemeente. We streven naar een inclusief aanbod dat voor iedereen toegankelijk en beleefbaar is, ongeacht achtergrond of beperking. Recreatie draagt namelijk bij aan de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van onze gemeente, wat economische activiteiten kan versterken. Denk bijvoorbeeld aan lokale werkgelegenheid, maar ook aan toename van bestedingen in de lokale economie.

Als gastvrije gemeente geloven we dat we ook bezoekers veel te bieden hebben. Onze kracht ligt in de lokale samenwerking en het bloeiende verenigingsleven, die de basis vormen voor unieke activiteiten. Om ons in de regio te onderscheiden, benutten we onze lokale identiteit en ons rijke erfgoed, zodat de historie van Boekel, Venhorst en Huize Padua voor iedereen tot leven komt.

Een essentieel onderdeel hiervan is een aantrekkelijk en veilig recreatief netwerk. Hoewel onze gemeente prachtige routes kent langs de Peelrandbreuk, natuurgebied De Perekker en De Mouthoeve, laten rapportages zien dat het fietscomfort momenteel nog achterblijft bij het gemiddelde. Daarom investeren we gericht in de kwaliteit van onze fiets- en wandelpaden. Door in te zetten op een goede landschappelijke inpassing en het verhogen van zowel de objectieve verkeersveiligheid als het subjectieve veiligheidsgevoel, creëren we een omgeving waarin jong en oud zich onbelemmerd door onze kernen en het buitengebied kunnen bewegen.

Met het programma Boekel Beleven maken we onze geschiedenis ook meer beleefbaar: van het Sint Agathaplein tot de bijzondere verhalen in Venhorst en Huize Padua. Door deze historische plekken goed te onderhouden en toegankelijk te maken, versterken we de lokale trots en de levendigheid in onze kernen en buurtschappen. Zo zetten we onze gemeente stevig op de kaart. Daarnaast werken we met gemeenten in de omgeving samen aan 'Vrijstaat Land van Ravenstein', wat een kwalitatieve impuls is voor onze lokale toerisme en recreatie. Om de bijzondere geologische waarden in ons gebied zichtbaar en beleefbaar te maken werken we samen met andere gemeenten, waterschappen en provincies aan Geopark Peelhorst en Maasvallei met de Unescostatus als stip op de horizon. Wij doen dit op allerlei manieren, zoals ook in onze nieuwbouwwijk De Burgt, waar de Peelrandbreuk integraal is meegenomen in het ontwerp. Tot slot borgen we dat onze recreatie en evenementen duurzaam zijn, met oog voor natuur, landschap en leefomgeving, zodat iedereen nu en in de toekomst van ons prachtige aanbod kan blijven genieten.

4.5.7 We stimuleren duurzame vervoersopties

De openbare ruimte wordt steeds schaarser en autowegen binnen onze kernen drukker, waardoor het zinvol is om binnenstedelijk te kiezen voor alternatieve vervoersvormen en autoverkeer zoveel mogelijk buitenom te leiden. Wij zijn ons er ook van bewust dat woningbouw juist leidt tot meer verkeersbewegingen. Daarom zetten we in op het stimuleren van fietsgebruik en andere duurzame mobiliteitsopties. We passen daarbij het STOMP-principe toe: voetgangers (Stappen) en fietsers (Trappen) krijgen de hoogste prioriteit, gevolgd door openbaar vervoer en deelvervoer (Mobility as a Service), en tot slot de privéauto. Ook zien we een belangrijke rol hierin voor ons parkeerbeleid, waarin een passende balans tussen parkeren met ontmoeten, spelen, bewegen, groen en water gewenst is. Door meer ruimte te bieden aan sociale interactie en bewegen in de openbare ruimte, komt dit de gezondheid van onze inwoners te goede en dragen we bij aan een toekomstbestendige gemeente met het oog op klimaatmitigatie. Hierbij moet wel de toegankelijkheid voor alle doelgroepen gewaarborgd worden.

We zijn ons ervan bewust dat het veranderen van dagelijks gedrag tijd kost, omdat mensen gewend zijn aan bepaalde patronen. Daarom zetten wij in op bewustwording en het aantrekkelijk maken van alternatieven. Om wandelen en fietsen te stimuleren richten we ons op betere en veiligere wandel- en (snel)fietsroutes, fietsstraten en een goed verbonden netwerk aan routes. We vinden het belangrijk dat we de fietsverbindingen van Boekel richting Uden en Gemert verbeteren. Het openbaar vervoer willen we aantrekkelijker maken voor lange afstanden, zodat ook inwoners die nu vaak de auto kiezen, het vaker als logisch alternatief zien. Dit is niet alleen belangrijk omdat het openbaar vervoer een duurzamere reisoptie is, maar verhoogt ook de toekomstbestendigheid van ons

openbaar vervoersysteem. Op dit moment kennen onze buslijnen namelijk verschillende problemen, waarvan het grootste aandachtspunt is dat deze niet rendabel genoeg zijn. We zorgen ervoor dat we als gemeente in gesprek blijven met het vervoersbedrijf en de provincie om de openbaar vervoersverbindingen te blijven optimaliseren. Ook verkennen we de mogelijkheden voor een OV-hub in de kern Boekel. Hier kunnen inwoners te voet of met de fiets naartoe komen, om vervolgens hun weg te vervolgen met het openbaar vervoer. Daarnaast willen we ook onderzoeken welke alternatieven er zijn. We zien bijvoorbeeld kansen voor vraaggericht openbaar vervoer. Vanaf 2026 starten we daarvoor met een proef van BravoFlex.

Verder onderzoeken we voortdurend welke duurzame vervoersalternatieven inwoners kunnen ondersteunen, zodat we een toekomstbestendig mobiliteitssysteem realiseren. Een belangrijk onderdeel hiervan is deelmobiliteit. We blijven actief bekijken hoe deelauto's kunnen worden ingezet binnen onze kernen, zodat inwoners minder afhankelijk zijn van een eigen auto en duurzame vervoerskeuzes worden gestimuleerd. Daarnaast willen we het bezit van elektrische auto's motiveren, bijvoorbeeld door de randvoorwaarden hiervoor te optimaliseren, bijvoorbeeld met een goed dekkend netwerk aan laadpunten voor elektrische auto's. Zo hopen we dat privéauto's in de toekomst ook in onze gemeente duurzamer worden. We zijn ons er namelijk van bewust dat in onze gemeente de autobereikbaarheid en het bezit van een auto belangrijk blijft.

4.5.8 Werken aan verkeersveiligheid

Wij hebben verkeersveiligheid hoog in het vaandel en zien dit als een belangrijk doel op zich én als randvoorwaarde om wandelen en fietsen te stimuleren. Inwoners kiezen

immers eerder voor de fiets of om te wandelen als zij zich veilig voelen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen houden wij daarom nadrukkelijk rekening met verkeersstromen en verkeersveiligheid. Verder stellen we een nieuw uitvoeringsplan op om de verkeersveiligheid te verbeteren. We hebben aandacht voor een aantal specifieke locaties of situaties in onze gemeente. Dit zijn:

- In het buitengebied richten wij ons op een betere routing van vrachtverkeer en landbouwverkeer, waarbij ongeschikte wegen worden ontlast en alternatieve routes worden aangewezen.
- In het centrum van Boekel zetten wij in op het terugdringen van autoverkeer door wegen af te waarden of af te sluiten, zodat meer ruimte ontstaat voor een veilige en aantrekkelijke inrichting voor fietsers en voetgangers en de verblijfskwaliteit van het centrum vergroot wordt. We hebben altijd oog voor de schoolomgevingen. We willen dat de veiligheid van onze kinderen wordt gewaarborgd. We vinden het voor de ontwikkeling van kinderen belangrijk dat zij op een gegeven moment zelfstandig deel kunnen maken van het verkeer, en daardoor ook zelfstandig naar school kunnen gaan. Door extra te letten op de verkeersveiligheid rondom scholen willen we deze stap voor ouders en kinderen makkelijker én veiliger maken. Ook willen we dat in de schoolomgevingen voornamelijk ruimte is voor fietsers en voetgangers en minder voor auto's.

4.5.9 We gaan aan de slag met...

- Uitwerken van de voorwaarden voor vestiging van bedrijvigheid (anders dan agrarische bedrijvigheid) in het buitengebied;
- Verkennen opties voor een nieuwe ontwikkellocatie van glastuinbouw aan de Middenpeelweg.

- Impuls geven aan het centrum van Boekel met verschillende ruimtelijke ingrepen (onder andere Zuidwand, herinrichting Sint Agathaplein en herontwikkeling Nia Domo, park en de voormalige Regenbooglocatie);
- Onderzoeken welke koppelkansen we kunnen benutten, om een kwaliteitsimpuls te geven aan het centrum van Venhorst.
- Het verder uitwerken van recreatie en toerisme als economische drager, onder andere door evenementenbeleid.
- Onderzoeken kansen voor toekomstbestendig ov, bijvoorbeeld door vraaggericht ov;
- Uitwerken verbeteren oost-west verbinding;
- Opstellen programma buitengebied;
- Opstellen uitvoeringsplan verkeersveiligheid.

Klimaatadaptief, energieneutraal en duurzaam

1 Klimaatadaptieve wijken als uitgangspunt

.. we duurzame energie opwekken én inzetten op besparen van energie

.. we in 2050 energie- en broeikasgasneutraal zijn

.. eigenaren worden gestimuleerd hun panden te verduurzamen

.. natuurinclusief en klimaatadaptief een basis wordt

We willen dat...

.. bij nieuwbouw wordt ingezet op klimaatadaptatie en klimaatmitigatie

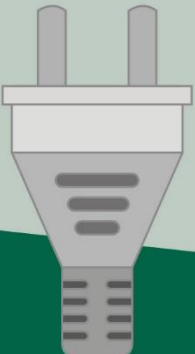

.. de circulaire economie wordt gestimuleerd

2 Stap voor stap naar een duurzame gemeente

.. het elektriciteitsnet verzwaard wordt

.. verduurzaming op een betaalbare manier kan

Duurzaamheid en betaalbaarheid in balans

3

4.6 Klimaatadaptief, energieneutraal en duurzaam

4.6.1 We hebben de ambitie dat ...

- We de gezondheid van onze inwoners en fysieke leefomgeving beschermen en een bijdrage leveren aan de omgevingskwaliteit;
- We bijdragen aan een klimaatveerkrachtige en water robuuste gemeente Boekel;
- We bijdragen aan de energietransitie en circulaire economie;
- Alle nieuwbouwwoningen voldoen aan de BENG-eisen en minimaal een energielabel A hebben;
- Duurzaam reizen wordt gestimuleerd;
- We de gestelde RES-doelstellingen (energieregio) behalen;
- Natuurinclusief – en klimaatadaptief bouwen een belangrijk uitgangspunt binnen toekomstige ontwikkelingen wordt.
- Energie opwekken door middel van zonne-energie gebeurt, waarbij zon op dak de voorkeur heeft;
- Er wordt ingezet op energiebesparende maatregelen en de focus ligt op besparen in plaats van opwekken.

4.6.2 Klimaatadaptieve wijken als uitgangspunt Natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen is een belangrijk uitgangspunt voor toekomstige ontwikkelingen. Dit houdt in dat we gebouwen en openbare ruimte zo ontwerpen dat zij beter bestand zijn tegen de gevolgen van klimaatverandering en rekening houden met de beschermde plant- en diersoorten. We werken met oplossingen zoals waterberging en infiltratie op eigen terrein, gebruik van natuurinclusieve maatregelen, het beperken van verharding en het toevoegen van groen voor verkoeling. Door natuurinclusief en klimaatadaptief te

bouwen zorgen we voor een leefomgeving die ook op lange termijn veilig, gezond en comfortabel blijft. Daarom zijn we bezig met het opstellen van het beleid Natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen.

Een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving is voor ons een belangrijk doel, onder andere omdat de effecten van klimaatverandering steeds duidelijker worden. Zo neemt het aantal zeer warme dagen in de zomer toe en komen langere periodes van droogte steeds vaker voor. Door ons goed voor te bereiden op deze veranderingen willen we de leefbaarheid in onze gemeente zo veel mogelijk behouden. We kiezen hiervoor voor een combinatie van klimaatadaptatie en klimaatmitigatie. Klimaatadaptatie betekent dat we ons aanpassen aan de gevolgen van klimaatveranderingen om negatieve effecten te beperken. Deze werkzaamheden in de openbare ruimte bieden altijd kansen om gebieden integraal te verbeteren.

In bestaande wijken passen we klimaatadaptieve ingrepen toe, zoals het creëren van schaduwplekken, het verminderen van verhard oppervlak en het realiseren van openbare ruimte met veel groen en water. De wijken Vogelenzang, Dooleggen en beperkte delen van Venhorst hebben onze eerste prioriteit als het gaat om klimaatadaptatie. Dit zijn relatief oudere wijken, waardoor de effecten van de klimaatveranderingen hier meer worden ervaren.

Klimaatmitigatie is een belangrijk uitgangspunt in onze nieuwbouwwijken. Hier zetten we bijvoorbeeld in op woningen die van het gas af zijn zodat deze woningen geen gas uit fossiele brandstoffen nodig hebben. Hiermee voorkomen en verminderen we broeikasgasuitstoot en dragen we ons steentje bij aan het beperken van verdere klimaatveranderingen (klimaatmitigatie).

In alle wijken stimuleren we klimaatadaptieve maatregelen in, zoals vergroening, en het afkoppelen van regenwater. Onze visie op groen en blauw in de kernen wordt verder toegelicht in het Omgevingsprogramma Groen 'Natuurlijk Boekel 2025-2034'.

4.6.3 Stap voor stap naar een duurzame gemeente

We zijn trots op onze vooruitstrevende aanpak van duurzaamheid en innovatie, met Ecodorp Boekel als internationaal boegbeeld. Dit project aan het Klein Rondeel laat zien hoe we in onze gemeente pionieren met klimaatpositief bouwen, circulair materiaalgebruik en collectieve energieoplossingen. Duurzaamheid is niet alleen goed voor het klimaat, maar draagt ook bij aan een gezonde toekomst voor onze inwoners. Om een duurzame gemeente te worden hebben we al veel stappen gezet, maar we zijn er nog niet. We zullen daarom de komende jaren nog hard aan de slag gaan om steeds duurzamer te worden. De duurzaamheidsvisie dient hiervoor als leidraad voor de koers die de gemeente Boekel wil varen op het gebied van verduurzaming. Een belangrijke stap hiervoor is de energietransitie. Bij de energietransitie gaan we stapsgewijs over van fossiele brandstoffen, zoals olie en gas, naar duurzame en hernieuwbare brandstoffen, zoals zonenergie. Uiteindelijk willen we dat we in 2050 we energie- en broeikasgasneutraal zijn, zoals we hebben opgenomen in de duurzaamheidsvisie. Dit houdt in dat we evenveel energie gebruiken en broeikasgassen uitstoten als dat we opwekken of kunnen worden opgenomen.

Om energie te besparen zetten we in op het verduurzamen van gebouwen en woningen. Voor het opwekken van duurzame energie is windenergie in Boekel geen optie. De zonneladder is voor ons leidend. De zonneladder bestaat uit vier treden, waarbij de treden de voorkeursvolgorde

weergeven. De eerste trede richt zich op zonnepanelen op daken en gevels of onbenutte bebouwde plekken. Daarna wordt gekeken naar een zorgvuldige inpassing langs infrastructuur, bij industriële plassen of pauzelandenschappen. De derde trede bestaat uit combinaties van zonne-energie op meer gevoelige locaties, zoals bij dorpsranden, minder efficiënte agrarische gronden of nabij recreatiegebieden. Pas als deze mogelijkheden onvoldoende zijn, worden grootschalige zonnevelden op productieve landbouwgronden overwogen (trede 4)..

Onze voorkeur is sterk om zoveel mogelijk te richten op zon op dak. Mits dit onvoldoende is om de doelen te halen, wordt aanvullend in beperkte mate ingezet op zon op land. We maken bewuste keuzes voor de inpassing van zonenergie op land. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een afwegingskader dat helpt om belangen zoals landschap, leefomgeving, natuur en draagvlak zorgvuldig tegen elkaar af te wegen. Het afwegingskader biedt richting aan initiatiefnemers en ondersteunt de gemeente bij het maken van transparante en consistente keuzes binnen de energietransitie. We hebben oog voor de kansen die de energietransitie ons biedt, denk aan het lokaal in de hand hebben van het energievraagstuk, zelfstandigheid, flexibiliteit, etc. Onze gemeente is van dorpse schaal en kent een complexe bodem met peelrandbreuken. Deze peelrandbreuken horen bij onze gemeente, maar maken het aanleggen van warmtenetten minder kansrijk. Daarnaast hebben we in onze gemeente een beperkt aanbod aan grootschalige warmtebronnen, zoals geothermie of aquathermie. Dit in combinatie met de lage bebouwingsdichtheid maakt het inzetten van warmte netten voor de energietransitie kostbaar en gaat ten koste van de betaalbaarheid van de energietransitie. Daarom kiezen we als gemeente primair voor een individuele

warmtestrategie. Deze is geborgd in het Warmteprogramma Boekel 2026-2031.

Belangrijk voor de verduurzaming van onze gemeente is de beschikbare capaciteit op het elektriciteitsnet. Op dit moment neemt de druk op het elektriciteitsnet sterk toe en is er in onze regio nog zeer weinig capaciteit beschikbaar. Hierdoor komen aanvragen (klein- en grootverbruik) op de wachtlijst en worden deze pas aangesloten zodra er capaciteit beschikbaar is. De komende jaren gaan de netbeheerders de ruimte op het elektriciteitsnet uitbreiden, maar een schaarste aan capaciteit zal blijven bestaan. Om onze ambities en doelen voor 2050 waar te kunnen maken, is het belangrijk dat we in gesprek blijven met onze netbeheerder. Door de druk op het elektriciteitsnet gaat 'netbewust' werken in de toekomst steeds belangrijker worden in de verduurzamingsopgave. Samen met partners als Boekel Energie en Enexis zetten we, waar mogelijk, in op het verlagen van de piekbelasting via innovaties zoals buurtbatterijen in combinatie met opwekken op buurniveau, zodat de transitie ook op termijn financieel haalbaar en betrouwbaar blijft. We zetten dus primair in op maatregelen die het energienet ontlasten, zoals energiebesparing en netneutraal bouwen. Ook staan we open voor innovatie oplossingen, zoals energieopslag.

De directe focus ligt op isolatie en elektrische oplossingen, met als doel 2.750 woningen te isoleren en 4.230 woningen aardgasvrij te maken richting 2050.

Met het Warmteprogramma zet de gemeente in op individuele all-electric warmteoplossingen als uitgangspunt. Hoewel grootschalige warmtenetten technisch en financieel niet haalbaar zijn, blijft er op de lange termijn potentiële ruimte voor kleinschalige

collectieve oplossingen. De gemeente houdt de mogelijkheid open om te onderzoeken of bedrijven nabij de kernen in de toekomst als warmtebron kunnen dienen.

Een andere manier waarop wij graag onze gemeente willen verduurzamen is door in te zetten op de circulaire economie. Bij een circulaire economie verminderen we de hoeveelheid grondstoffen die we nodig hebben, door de grondstoffen die we hebben, wanneer dat kan, opnieuw te gebruiken. Een manier om dit te doen is bijvoorbeeld door het recyclen van afval. In onze Duurzaamheidsvisie is opgenomen dat groen gas interessant kan zijn voor het lokaal opwaarderen van eigen, ter plaatse geproduceerde mest. Overige voorbeelden van groen gas kunnen zijn: GFT-afval of reststromen uit de voedingsindustrie. Andere vormen van industriële mestverwerking zijn binnen de gemeente Boekel niet passend. Groen gas wordt, aansluitend bij het Warmteprogramma, uitsluitend gezien als sluitstuk van de energietransitie; vanwege prijsontwikkeling, landelijke richtlijnen en beperkte beschikbaarheid is het geen voorkeursoplossing voor de warmtetransitie.

Een andere manier is door materialen zonder deze aan te passen opnieuw te gebruiken, zoals door bij de herinrichting van een weg eerder gebruikte stenen te gebruiken. Om de circulaire economie te stimuleren vinden we het belangrijk dat afval in onze gemeente beter wordt gescheiden, zowel door inwoners als door bedrijven. Dit draagt namelijk sterk bij aan de mogelijkheden om afval opnieuw te gebruiken. Ook stimuleren we bij ruimtelijke ontwikkelingen in onze gemeente het hergebruiken van (bouw)materialen.

4.6.4 Duurzaamheid en betaalbaarheid in balans

De verduurzaming van onze gemeente vraagt om investeringen. Deze investeringen zullen deels door ons als gemeente worden gedaan, maar zullen voor een deel ook door inwoners en ondernemers gedaan moeten worden. Vanuit de Rijksoverheid zijn er doelstellingen met betrekking tot het verduurzamen van vastgoed. In 2030 moeten bijvoorbeeld alle utiliteitsgebouwen en huurwoningen minimaal energielabel D hebben en moet nieuwbouw volledig emissievrij zijn.

Een deel van de toekomstige bebouwing moet nog gerealiseerd worden. Bij gemeentelijke kavels leggen we de eisen hoger, zodat we ontwikkelaars stimuleren actief te verduurzamen en bewoners daarvan profiteren. We zien namelijk grote kansen voor duurzame woonvormen en vinden het Ecodorp hier een goed voorbeeld van. De uitvoering volgt het 'Boekels model': een regelarme aanpak die uitgaat van vertrouwen en eigen initiatief. De gemeente ziet af van de juridische aanwijzbevoegdheid en laat de keuzevrijheid bij de inwoners, bedrijven en bij de corporatie, waarbij wordt aangesloten bij natuurlijke momenten zoals renovaties.

4.6.5 We gaan aan de slag met...

- Uitwerken van de mogelijkheden voor collectieve oplossingen om stroom beter te gebruiken;
- Uitwerken van de beste kansen voor een betaalbare manier van verduurzaming;
- Uitwerken van ingrepen die nodig zijn om onze gemeente klimaat adaptief te maken;
- Opstellen beleid natuur inclusief en klimaat adaptief bouwen;
- Verduurzaming van de gehele gemeente, met prioriteit voor ouderde wijken;

Landschap, natuur en erfgoed

We willen dat...

We worden bodem en water sturend

1

.. we ontwikkelen op plaatsen die daar geschikt voor zijn

.. bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening wordt gehouden onze landschapstypen, bodem en water

2

Een divers en aantrekkelijk buitengebied

.. we koppelkansen benutten tussen wonen, werken, natuur, waterbeheer, erfgoed en recreatie in het buitengebied

3

We zetten in op meer én beleefbaar groen

.. we een aantrekkelijk netwerk van groen in de kernen en het buitengebied hebben

.. we waardering voor ons landschap vergroten

.. we samen met inwoners onze gemeente vergroenen

.. we beweegmogelijkheden in het groen faciliteren

.. de diversiteit aan beplanting toeneemt

.. we bij het onderhoud en de inrichting rekening houden met de biodiversiteit

We streven naar meer biodiversiteit

4

.. de belevingswaarde van erfgoedlocaties versterken

Aandacht voor cultuurhistorie

5

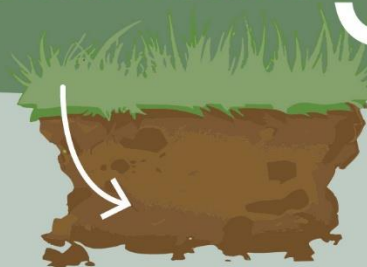
.. we cultuurhistorische waardevolle structuren behouden en versterken

.. we de peelrandbreuken beschermen en deze meer beleefbaar maken

We hebben een gestructureerde bodem

6

.. we bij ontwikkelingen rekening houden met de schaarse ruimte onder de grond

.. we bij ontwikkelingen rekening houden met verschillende bodemtype en ondergrond

4.7 Landschap, natuur en erfgoed

4.7.1 Gemeente Boekel heeft de ambitie dat...

- Landschappelijke structuren behouden blijven;
- We water en bodem sturend¹ als uitgangspunt gebruiken bij ruimtelijke ontwikkelingen;
- Ons groen beleefbaar is en bijdraagt aan de kwaliteit van de omgeving;
- De ondergrondse, waardevolle breuklijnen beschermd zijn en zichtbaar worden maken;
- We de lokale biodiversiteit behouden en versterken;
- Dat we een gemeentelijke ontheffing krijgen op het Soortenmanagementplan
- De agrarische sector en natuurbeheer hand in hand gaan;
- We door groene kernen en een groen buitengebied de bijdragen aan klimaatmitigatie;
- We initiatieven voor inwoners stimuleren die zorgen voor vergroening;
- Cultuurhistorie een prominente plek heeft in onze gemeente;
- We oog hebben voor de ruimteclaims in de bodem.

4.7.2 We worden bodem en water sturend

We vinden het belangrijk dat ons landschap in de toekomst ook van hoge kwaliteit blijft. Daarom hebben we bij ontwikkelingen nadrukkelijk aandacht voor de effecten die dit heeft op ons landschap. We vinden het belangrijk dat er vroeg in de planvorming al rekening wordt gehouden met de uitgangspunten van het principe bodem en water sturend. De verschillende landschapstypen geven gemeente Boekel namelijk haar identiteit en het is belangrijk dat deze behouden blijven. Daarom willen we dat deze landschapstypen zich beter onderscheiden en meer herkenbaar worden door de (her-)introduktie van karakteristieke landschapselementen.

Omdat we verschillende landschapstypen hebben, zullen er ook andere maatregelen nodig zijn om de landschapstypen tot hun recht te laten komen. Op de hogere veenontginningen is het van belang dat water wordt vastgehouden in infiltratie wordt gestimuleerd, terwijl op de lagere delen ingezet kan worden op het vertraagd afvoeren van water door de meandering van beken. Om de landschappelijke kwaliteit te beschermen en te verbeteren werken we samen met Waterschap. Het Waterschap is een belangrijke partner van ons. Gezamenlijk werken we aan ontwikkelingen zoals ecologische verbindingzones en natuurvriendelijke oevers.

Een bijzonder element in ons landschap zijn de Peelrandbreuken. We willen regionaal dit erfgoed benutten voor educatie en duurzaam toerisme. Regionaal ambiëren we daarmee de status van UNESCO Global Geopark te krijgen. Door deze status wordt het geologisch erfgoed benut als basis voor regionale identiteit en zijn er nieuwe kansen voor educatie en toerisme, waarmee direct wordt bijgedragen aan de Sustainable Development Goals van de VN.

We willen onze landschappelijke kwaliteiten dus behouden en versterken. Dit betekent echter niet dat ontwikkelen rondom deze structuren niet mogelijk is. Met oog voor een goede inpassing vinden we dat ontwikkeling rondom structuren mogelijk moet zijn en ook past binnen het principe 'bodem en water sturend'. Bij dit principe is het uitgangspunt dat het bodem- en watersysteem een belangrijke rol heeft bij de inrichting van de gemeente. Het achterliggende principe hierbij is dat de eigenschappen van het bodem- en watersysteem, in combinatie met de beheerlasten op de lange termijn, aangeven welke ontwikkelingen gewenst en ongewenst zijn. Hoewel de

term 'water en bodem sturend' relatief nieuw is, betekent dit niet dat we vroeger hier geen rekening mee hielden. Van oudsher zijn de kernen Boekel en Huize Padua op de hoger gelegen delen van onze gemeente gebouwd. De klimaatonderlegger is een belangrijk middel om te bepalen waar we wel én niet gaan ontwikkelen. Voor ons betekent het naleven van bodem- en water sturend bijvoorbeeld dat we in principe geen woningbouw realiseren op kwetsbare plekken, maar dat dit met een goede inpassing mogelijk is. Zo vinden we dat bouwen rondom de breuken mogelijk is, als de breuken goed worden ingepast. De wijk De Burgt is hier een goed voorbeeld van. Ook betekent dit dat we meer ruimte reserveren voor wateropslag, brede groenstroken en wadi's en we inzetten op klimaatadaptieve herinrichting van oudere wijken.

Ons landschap

We vinden het belangrijk dat ons landschap in de toekomst ook van hoge kwaliteit blijft. Daarom hebben we bij ontwikkelingen nadrukkelijk aandacht voor de effecten die dit heeft op ons landschap. Ons landschap wordt sterk beïnvloed door de Peelrandbreuken. De Peelrandbreuken vormen als 'levende breuken' een uniek Europees natuurverschijnsel met het fenomeen wijstgronden en zichtbare hoogteverschillen in het landschap. Deze breuken hebben, samen met de beken in het westen, gezorgd voor een gevarieerd landschap met drie karakteristieke landschapstypen, zoals gedefinieerd in Vitaal Buitengebied Boekel. In het westen van onze gemeente liggen de historische beekdalen, die in de 20e eeuw zijn ontgonnen voor efficiënte landbouw. Dit heeft geleid tot het broekontginningslandschap. Ten noorden en ten zuiden van de kern Boekel liggen de oude zandontginningen, waar het kleinschalige historische patroon nog deels zichtbaar is. In het oosten van de gemeente zijn de jonge veenontginningen, gekenmerkt

door grootschalige percelen die van oudsher zijn ingericht voor het landbouwsysteem, gelegen.

4.7.3 Een divers en aantrekkelijk buitengebied

Onze gemeente is van oudsher een agrarische gemeente, maar in het buitengebied zijn ondertussen veel meer functies aanwezig dan alleen de agrarische bedrijvigheid. In ons buitengebied zoeken we naar de balans tussen de agrarische sector, recreatie, wonen, werken, natuur, bodem- en waterbeheer, erfgoed en kernuitbreiding. Het behoudt van balans is ook een duidelijk streven in Vitaal Buitengebied Boekel. We streven naar een integrale visie waarin leefbaarheid centraal staat en waarin we samen met verschillende taakvelden, provincie en rijk zoeken naar slimme combinaties van functies. Hierbij vinden we het belangrijk dat koppelkansen worden benut. Waar mogelijk komen boer en natuur weer samen. We zetten in op een toekomstbestendig en duurzaam perspectief voor de agrarische sector. We omarmen natuurlijke systemen maar hebben ook oog efficiënte landbouwprocessen. Groene omzomingen van landbouwpercelen biedt kansen voor natuur, biodiversiteit en het toevoegen van recreatieve paden.

4.7.4 We zetten in op meer én beleefbaar groen

Op dit moment zien we de verschillende landschapstypen en de peelrandbreuken worden ondergewaardeerd. Met het versterken van de landschappelijke kwaliteiten willen we ons landschap daarom ook meer beleefbaar maken. We denken dat we de waardering voor ons landschap kunnen vergroten door meer recreatieve mogelijkheden aan te leggen. Met langere wandel- en fietsnetwerken, gecombineerd met kleinere wandel- en fietsrondjes dichtbij huis willen we inwoners en bezoekers bewust maken van onze landschappelijke kwaliteit. Een goede

aansluiting op de wandel- en fietsnetwerken van onze buurgemeenten is hierbij erg belangrijk.

Een andere belangrijke stap om ons landschap en groen meer beleefbaar te maken is het vergroenen van de dorpsranden. Op deze manier zorgen we ervoor dat groen dichtbij huis beschikbaar is. Ook willen we bestaande gebieden met een hoge landschappelijke kwaliteit beter aan elkaar koppelen, zodat er een aaneengesloten netwerk ontstaat in plaats van versnipperde stukken met een hoge kwaliteit.

In onze kernen is voldoende en beleefbaar groen essentieel. Het verhoogt niet alleen de kwaliteit van de openbare ruimte, maar helpt ook om de gevolgen van klimaatextremen te verminderen. In de gemeente Boekel staat kwalitatief groen voor een toekomstbestendige en biodiverse leefomgeving. Daarom vervangen we onnodige verharding door gevarieerde, inheemse beplanting en bomen met een maximaal kroonvolume om hittestress en wateroverlast tegen te gaan. Als gemeente nemen we het voortouw door de openbare ruimte te vergroenen, maar we stimuleren ook inwoners en eigenaren om hun eigen percelen aan te pakken. Dit doen we via voorlichting en door koppelkansen te benutten bij nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld door een tegenprestatie op het gebied van natuur of water te vragen. Tegelijkertijd verbeteren we de infiltratie van regenwater en investeren we in hoogwaardig onderhoud.

Om het gebruik van de groene ruimte te bevorderen, voegen we actieve elementen toe zoals speelveldjes, natuurlijke speeltuinen en beweegtuinen. In lijn met ons Programma Groen Natuurlijk Boekel 2025-2035 versterken we de natuurwaarden én de algemene woon- en leefkwaliteit voor al onze inwoners

4.7.5 Aandacht voor cultuurhistorie

Onderdeel van onze ruimtelijke kwaliteit is onze cultuurhistorie. Onze cultuurhistorie is van grote waarde voor ons als gemeente. Onze gemeente is trots op haar geschiedenis. Overal in het landschap en in de dorpen zie je sporen van vroeger. In het centrum van Boekel is het Sint Agathaplein het historisch hart. Hier begon het dorp ooit met een kleine kapel. Het centrum van Venhorst wordt gekenmerkt door een cultuurhistorisch dorpsaangezicht, met de H. Josef kerk als historisch herkenningspunt. Een ander mooi voorbeeld is de Mouthoeve, die nu een gezellige plek is voor winkels en horeca. Een andere bijzondere plek is Huize Padua. Dit landgoed heeft een rijke geschiedenis in de zorg die bijna tweehonderd jaar teruggaat. Met de historische kapel en museum De Kluis is dit een uniek stukje erfgoed. We willen dit rustige en groene karakter van het landgoed goed beschermen bij nieuwe plannen zonder het gebied op slot te zetten.

Dwars door onze gemeente loopt de Peelrandbreuk. Dit is een bijzondere breuk in de grond die je op sommige plekken in de natuur goed kunt zien, zoals bij De Perekker. Deze breuk heeft vroeger bepaald waar mensen gingen wonen en hoe de landbouw zich ontwikkelde. Ook Venhorst is een echt ontginningsdorp. Je ziet dit nog steeds aan de strakke, rechte wegen die in de jaren '30 zijn aangelegd om het peelland bruikbaar te maken. Het dorp heeft daarom in onze ogen ook een beschermd dorpsgezicht. Door deze plekken en verhalen te bewaren, blijft onze gemeente herkenbaar voor iedereen.

We behouden en versterken deze cultuurhistorische waardevolle structuren, zowel bebouwd als landschappelijk. Onze landschapstypen, samen met de peelrandbreuklijnen, is een groot onderdeel van onze

cultuurhistorie. Deze willen we beschermen en beter beleefbaar maken. Daarnaast integreren we erfgoed in ruimtelijke plannen. Hierbij kan gedacht worden aan het herbestemmen van monumenten of het behoud van historische structuren, zoals historische lijnen of zichtassen. Om erfgoed te behouden zetten we in op het versterken van de belevingswaarden van erfgoed door te zorgen voor een goede toegankelijkheid, een duidelijke informatievoorziening en landschappelijke aankleding. Cultuurhistorie en erfgoed spelen daarmee een belangrijke rol in het benutten van onze recreatieve kansen en het aantrekkelijk maken van onze gemeente.

4.7.6 We streven naar meer biodiversiteit

We vinden het belangrijk om de biodiversiteit in onze gemeente te vergroten. Om dit te doen hebben we meer en diverser groen nodig. Dit willen we bereiken door het gemeentelijk beheer aan te passen, natuurgebieden te ontwikkelen en ecologische verbindingzones in te richten, te revitaliseren en te beschermen. We werken met een Soortenmanagementplan om zorgvuldig om te gaan met beschermde planten- en diersoorten. Dit plan helpt ons om bij nieuwe ontwikkelingen vroegtijdig geschikte maatregelen te nemen, onnodige vertraging te voorkomen en de biodiversiteit in onze gemeente te versterken. Daarbij zetten we in op het standaardiseren van mitigerende maatregelen voor beschermde woningen bij nieuwbouwprojecten. Natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen is daarvoor een belangrijk uitgangspunt. Dit houdt in dat we gebouwen en openbare ruimte zo ontwerpen dat zij beter bestand zijn tegen de gevolgen van klimaatverandering en rekening houden met de beschermde plant- en diersoorten. We stimuleren oplossingen zoals waterberging en infiltratie op eigen terrein, gebruik van natuur inclusieve maatregelen, het beperken van verharding en het toevoegen van groen voor

verkoeling. Door natuurinclusief- klimaatadaptief te bouwen zorgen we voor een leefomgeving die ook op lange termijn veilig, gezond en comfortabel blijft. Daarom zijn we bezig met het opstellen van het beleid Natuurinclusief- en klimaatadaptief bouwen.

4.7.7 Gestructureerde bodem

Ons buitengebied wordt gekenmerkt door drie landschapstypen en dit zien we ook terug in onze bodem. We hebben oog voor een goede bodemkwaliteit, passend bij het landschap. Daarnaast hebben we veel ruimte in de bodem nodig, zoals ruimte voor wortels van planten en bomen door vergroening, ruimte voor waterberging en wateropslag, ruimte voor verzwaring van het elektriciteitsnet, ruimte voor riolering, funderingen voor gebouwen en andere gebouwde constructies, energieopslag, archeologische waarden etc. We willen goed nadenken over hoe we omgaan met de schaarse ruimte in de bodem, want ook hierbij geldt: we moeten zorgen voor een goede combinatie van functies. Daarnaast zorgen we voor een robuust en toekomstbestendig afvalwatersysteem, waarbij de inzameling en verwerking van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater integraal wordt benaderd en wordt aangepast aan klimaatverandering en ruimtelijke ontwikkelingen. Een nadere uitwerking hiervan kan gevonden worden in Programma Omgevingswet Water & Riolering Boekel uit 2023.

4.7.8 We gaan aan de slag met...

- Uitwerken van de mogelijkheden voor UNESCO status voor het Geopark Peelhorst en Maasvallei
- Het inzetten van een Soortenmanagementplan om bij ruimtelijke ontwikkelingen vooraf duidelijkheid te bieden over beschermde soorten en om

natuurwaarden op een efficiënte en gebiedsgerichte manier te versterken.

5 Deelgebieden

5.1 Kern Boekel

De kern van Boekel is het grootste dorp in onze gemeente, met ongeveer 9.500 inwoners. De kern van Boekel kan in grofweg drie type gebieden worden ingedeeld, namelijk het centrum de woonwijken en de bedrijventerreinen.

De woonwijken

Hoewel Boekel de grootste kern is van onze gemeente, is dit nog altijd een kern met vooral dorpse woonwijken. De woningen in Boekel zijn voornamelijk grondgebonden woningen voor gezinnen. De laatste jaren zijn hier steeds meer doelgroepwoningen, zoals seniorenwoningen en starterswoningen toegevoegd. De kern Boekel wordt gekenmerkt door een geleidelijke groei, waarbij Boekel de laatste jaren met name aan de randen van de kern is uitgebreid. De ontwikkeling van de Burgt is hier een voorbeeld van. Ook richting de randweg zijn er verschillende mogelijkheden. Wij hebben de Ontwikkelvisie Dorpsmantel Noordwest opgesteld om de toekomst van het gebied tussen de dorpsrand en de nieuwe randweg richting te geven. Hierin leggen wij de ruimtelijke ambities, randvoorwaarden en geschikte functies voor nieuwe ontwikkelingen vast. De visie vormt het kader voor projecten en plannen in dit deel van de dorpsmantel.

Daarnaast kijken we vanwege de veranderde woonbehoefte naar mogelijkheden om deze kern te verdichten. Voor de toekomst onderzoeken we vooral rond het centrum de kansen voor seniorenwoningen, eventueel ook in de vorm van gepaste hoogbouw. Daarnaast willen we in de kern van Boekel geclusterde woonvormen en zorggeschikte woningen realiseren rondom zorg- en welzijnsvoorzieningen, zodat zogenaamde woonzorgzones ontstaan die bijdragen aan een

toekomstbestendige en levensloopbestendige woonomgeving.

Naast het toevoegen van nieuwe woningen hebben we ook oog voor de toekomstbestendigheid van de bestaande woonwijken en woningvoorraad. We zijn in de kern Boekel aan de slag met het verduurzamen van de openbare ruimte in bestaande woonwijken. Vogelenzang en Dooleggen zijn twee oudere wijken in Boekel, die de komende jaren ingepland zijn.

Het centrum

De kern Boekel heeft ook een levendig dorpshart waar wonen, werken en vrije tijd samenkomen. De Kerkstraat en het Sint Agathaplein vormen samen de ruggengraat van dit centrum. Het plein is de plek voor grote evenementen en ontmoetingen, terwijl de Kerkstraat van oudsher dé plek is voor lokale winkels en ondernemers. Om dit hart vitaal te houden, richten we het centrum de komende jaren opnieuw in. We zijn al bezig met de Zuidwand en willen het Sint Agathaplein transformeren tot een fijne plek om te verblijven met meer groen en ruimte voor aanvullende horeca.

Een belangrijk onderdeel van deze vernieuwing is de herontwikkeling van Nia Domo, park en de voormalige Regenboog-locatie. Hier wordt een nieuwe multifunctionele accommodatie (MFA) met ruimte voor ontmoeting, onderwijs en kinderopvang, woningen beoogd. Ook krijgt het park achter het huidige Nia Domo een kwaliteitsimpuls. Daarnaast zetten we in de Kerkstraat in op een goede mix van winkels en functies, waarbij het streven is om de auto meer 'te gast' te laten zijn. Om het sluipverkeer door het centrum terug te dringen realiseren we de oost-westverbinding.

Zo ontstaat er meer ruimte voor voetgangers en fietsers. In dit vernieuwde dorpshart is ook de woonzorgzone gelegen. Deze plannen maken het centrum tot een levendige plek maken waar jong en oud ontmoeten.

Bedrijventerreinen

Tot slot zijn erin of nabij de kern Boekel twee bedrijventerreinen gelegen. Aan de noordwestelijke rand van de kern ligt het bedrijventerrein De Vlonder. Dit bedrijventerrein is de afgelopen jaren vrijwel helemaal gevuld met ondernemers. Ook is er hier ruimte voor ondersteunde functies zoals de brandweer en de gemeentewerf. Daarnaast ligt ten zuiden van de kern van Boekel nog het bedrijventerrein Zandhoek. Verder zijn we bezig met het mogelijk maken van een nieuw bedrijventerrein in Boekel, namelijk Lage Raam. Hiermee willen we meer ruimte kunnen bieden aan ondernemers in onze gemeente. Omdat de druk op bedrijventerreinen groot is, ook na realisatie van bedrijventerrein Lage Raam, hebben we oog voor het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen. Voor bestaande bedrijventerreinen zetten we in op het verduurzamen van deze terreinen en kijken we of de ruimte beter benut kan worden.

Overige ambities

Naast de ontwikkelingen in de kern, hebben we voor Boekel natuurlijk ook aandacht voor de overgang naar het buitengebied en de verbindingen met omliggende plaatsen. We willen de entrees waar mensen Boekel binnen komen aantrekkelijker maken. We willen dat de dorpsentrees mensen uitnodigt om Boekel te bezoeken en dat inwoners trots zijn als ze de kern in komen rijden. Voor iedere locatie moet gekeken worden hoe dit het best gerealiseerd kan worden, maar manieren om dit te doen is bijvoorbeeld door meer groen toe te voegen of te kiezen voor andere bestrating. Ook aan de overige randen van de

kern streven we naar een kwalitatief hoogwaardige overgang tussen de kern en het buitengebied. Hier zien we ook kansen voor recreatieve routes die de kern en het buitengebied verbinden.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat de verbondenheid van Boekel met Huize Padua, Uden, Veghel, Gemert en Venhorst wordt verbeterd door (snel)fietsroutes en busverbindingen.

Deelgebied Boekel

Gezond en Saamhorig Boekel

- Inzetten op behoud sociale samenhang
- Realiseren veilige schoolomgeving
- Beweging stimuleren: wandelommetjes en -routes
- Sportvoorzieningen groeien mee met bevolking

Fijn en aantrekkelijk wonen

- Inzetten op inbreiding met behoud van groen
- Verblijfsfunctie vergroten
- Buurtschappen behouden en versterken

Economisch vitaal en bereikbaar

- Levendig centrum met clustering diverse voorzieningen
- Herontwikkeling tot levendige plek (Nia Domo)
- Verkeersveiligheid verbeteren
- Afwaarderen doorgaande weg centrum
- Herinrichten centrum met oog voor toekomstbestendigheid en langzaam verkeer
- Betere (snel)fietsroutes
- Betere busverbinding
- Realiseren oost-westverbinding uitwerken

Klimaatadaptief, energieneutraal en duurzaam

- We verduurzamen bedrijventerreinen
- We verduurzamen woonwijken
- We hebben klimaatadaptieve kernen

Landschap, natuur en erfgoed

- Versterken beleefbaarheid Peelbreuklijnen
- Groene ladder versterken
- Randen kern ontwikkelen en versterken
- Aantrekkelijke dorpsentrees
- Vergroenen in de kern
- Bomenlanen versterken op hoofdstraten
- Beleefbaarheid erfgoed versterken
- Natuur Netwerk Brabant behouden

BEBOUWDE GEBIEDEN	Wonen		Bedrijventerrein	
	Bestaand	Gepland	Bestaand	Gepland
				

5.2 Kern Venhorst

De kern Venhorst is de een-na-grootste kern in onze gemeente met ongeveer 1.800 inwoners. Een belangrijk kenmerk voor de identiteit van Venhorst is de sterke verbondenheid tussen inwoners. Inwoners zijn trots op hun kern en staan voor elkaar klaar.

De woonwijken

Inwoners in Venhorst blijven graag in hun eigen kern wonen. Starters en senioren ervaren hier problemen met het vinden van een geschikte woning omdat een groot deel van de woningvoorraad in Venhorst uit vrijstaande woningen of twee-onder-een-kapwoningen bestaat. Daarom streven we ernaar om in Venhorst een breder woningaanbod te realiseren, waarbij er meer woningen in het betaalbare segment worden gerealiseerd voor starters en ouderen. Ook onderzoeken we welke aanvullende voorzieningen en woonvormen ouderen graag willen hebben om in hun eigen kern te blijven wonen. Omdat we nieuwe woningen zullen realiseren hebben we verschillende woningbouwlocaties. We zijn op dit moment bezig met de realisatie van De Biezen 1 en hebben plannen voor De Biezen 2 ten noorden van de kern. Naast het uitbreiden van de woningvoorraad houden we ook rekening met de bestaande woningvoorraad en woonwijken. We zetten in op het verduurzamen van de oudste delen van Venhorst.

Het dorpshart

Het dorpsplein is het hart van de kern Venhorst. Hier zijn in de monumentale panden verschillende basisvoorzieningen gevestigd zoals een supermarkt, kleinschalige horeca, basisschool en een gemeenschapshuis. Het aanbod in het dorpshart van Venhorst is aanzienlijk kleiner dan in het centrum van Boekel. We willen dat behouden zodat het centrum van Venhorst zijn identiteit behoudt. Ook willen

we het Sint Josephplein als aantrekkelijk ontmoetingsplek inrichten en het plein en de aangrenzende monumentale panden benoemen als beschermd dorpshart. Op deze manier verbinden we het behouden van de historische waarde met het borgen van de ontmoetingsfunctie. Een belangrijke ontmoetingsplek in het hart van Venhorst is het gemeenschapshuis De Horst. Dit gemeenschapshuis heeft in principe veel potentie, onder andere als ontmoetingsplek en locatie voor lokale verenigingen. We gaan integraal kijken welke koppelkansen we kunnen benutten voor een kwaliteitsimpuls voor het centrum van Venhorst, en dus ook voor Gemeenschapshuis Horst.

Het bedrijventerrein

Bedrijventerrein Kraaiendonk vormt een vitale spil voor het ondernemerschap in Venhorst. Om aan de grote vraag naar ruimte ook in de toekomst te kunnen voldoen, onderzoeken we de mogelijkheden voor meer ruimte, waarbij intensivering voor bedrijventerreinen voorop blijft staan. In het overgangsgebied tussen de woonkern en het bedrijvenpark zien we daarnaast kansen voor kleinschalige woon-werkcombinaties om een gezonde balans tussen kleinschalige bedrijvigheid en leefbaarheid te creëren.

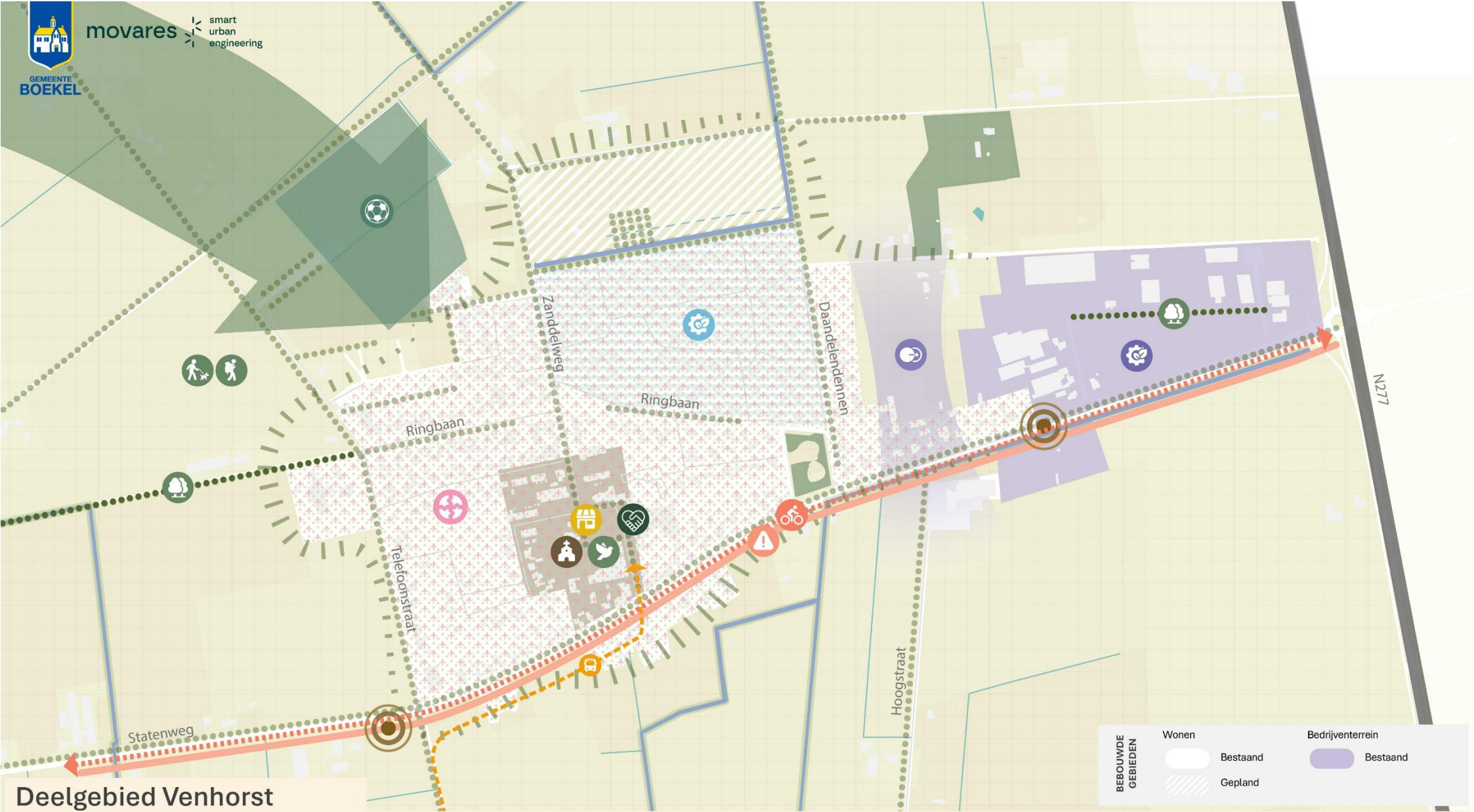
Overige ambities

Omdat het voorzieningenniveau in Venhorst compacter is dan in Boekel, is een sterke onderlinge verbinding essentieel. We zetten in op het verbeteren van de bereikbaarheid door de mogelijkheden voor een (snel)fietsroute tussen beide kernen te onderzoeken. Daarnaast streven we naar een efficiëntere publieke mobiliteit, waarbij we kijken naar een betere busverbinding en de inzet van vraaggericht openbaar vervoer.

Tot slot is voor kern Venhorst de overgang naar het buitengebied belangrijk. De kern is namelijk omringd door agrarisch buitengebied. Ook in Venhorst willen we de dorpsranden versterken en aantrekkelijke entrees creëren. Daarom willen we dat bij nieuwe uitbreidingen met groene randen worden beëindigd en dat bij nieuwe ontwikkelingen monumentale of waardevolle bomenlanen leidend zijn. Ook verbinden we de recreatieve routes vanuit de kern van Venhorst beter met het buitengebied.

Gebiedsvisie Venhorst

Voor Venhorst is in 2023 een gebiedsvisie vastgesteld. Hierin benoemen we dat Venhorst zich ontwikkelt als een hechte, dorps gemeenschap met een sterke eigen identiteit, waarbij de menselijke maat, groen en nabijheid van voorzieningen centraal staan. We versterken Venhorst als prettig woon- en leefdorp door zorgvuldig te bouwen in aansluiting op het bestaande dorp, met aandacht voor betaalbaarheid, passende woonvormen en nabijheid van zorg, voorzieningen en ontmoetingsplekken. Ontwikkelingen in en rond Venhorst dragen bij aan leefbaarheid, onderlinge verbondenheid en een groene, veilige openbare ruimte, passend bij het karakter van het ontginningsdorp en de schaal van de kern.

Deelgebied Venhorst

- Gezond en Saamhorig Boekel**

 - Inzetten op behoud sociale samenhang
 - Stimuleren van bewegen
 - Sportvoorzieningen groeien mee met bevolking
- Fijn en aantrekkelijk wonen**

 - Inzetten op inbreiding met behoud van groen
 - Verduurzamen en diverse woningvoorraad

- Kansen woonwerkmilieu onderzoeken
 - Aandacht voorzieningenniveau
- Klimaatadaptief, energieneutraal en duurzaam**

 - We verduurzamen bedrijventerreinen
 - We verduurzamen woonwijken
 - We hebben klimaatadaptieve kernen

- Economisch vitaal en bereikbaar**
- Beschermd dorpshart
 - Stimuleren van actieve manieren van verplaatsen
 - (snel)Fietsroute verbeteren
 - Busverbinding verbeteren
 - Verkeersveiligheid verbeteren

- BEBOUWDE GEBIEDEN**

	Wonen		Bedrijventerrein
	Bestaand		Bestaand
	Gepland		
- Landschap, natuur en erfgoed**

 - Dorpse kernrandzones vergroenen
 - Aantrekkelijke entrees
 - Centrum vergroenen
 - Bomenlanen versterken
 - Beleefbaarheid erfgoed versterken
 - Versterken robuuste groenstructuur

5.3 Kern Huize Padua

Huize Padua is gelegen aan de zuidkant van onze gemeente en grenst aan Handel. Dit is een bijzondere kern met een eigen cultuurhistorische identiteit. De kern bestaat uit de historisch waardevolle zorginstelling Huize Padua die wordt omringd door reguliere woningen. Huize Padua ademt de sfeer van bijna twee eeuwen zorggeschiedenis met monumenten zoals de kapel en Museum De Kluis. De zorginstelling wordt gekenmerkt door de herkenbare oostwest structuur en cultuurhistorische bebouwing als kapel en klooster. Voor de zorginstelling is de visie "Levendig Landgoed" opgesteld, waarin wordt beschreven hoe deze unieke kern op een eigen en herkenbare manier kan worden doorontwikkeld. De komende jaren zal deze zorginstelling intensief worden getransformeerd, waarbij het landgoed in 4 delen wordt opgebouwd (parkzone, natuurzone, dorpslint en buitengebied). Er komt hierbij meer aandacht voor groen, ontmoeten en kleinschalig (zorg-) wonen. Rondom de zorginstelling zijn reguliere woningen gelegen. Deze woningen liggen als lintbebouwing aangrenzend aan de instelling. We vinden het erg belangrijk dat de ontwikkeling van woningen de cultuurhistorische waarde van Huize Padua verder versterkt.

Hoewel we Huize Padua beschouwen als onze derde kern, behoudt het vanwege de grote cultuurhistorische waarde de status van bebouwd gebied en zien we het niet als een volwaardig dorp. Gezien de korte afstand tot de kernen Boekel, Venhorst en Handel zijn er in de directe nabijheid bovendien voldoende voorzieningen aanwezig. Het toevoegen van nieuwe, zelfstandige voorzieningen zou de bestaande functies onder druk zetten. We zijn daarom terughoudend met grootschalige uitbreidingen en richten ons op het versterken van de verbinding tussen het voormalige buurtschap en het zorglandgoed. Het

waarborgen van de rust voor zorgbewoners staat in Huize Padua altijd centraal. Binnen dit kader streven we naar een betere integratie van de reguliere woningen met de instelling, waarbij kleinschalige, ondersteunende voorzieningen op het landgoed toegankelijk worden voor alle buurtbewoners. Deze kleinschalige voorzieningen moeten altijd ondersteunend zijn aan de zorginstelling, bijdragen aan het versterken van het landgoedkarakter en/of bijdragen aan het creëren van een levendig landgoed.

De status van bebouwd gebied stelt ons daarnaast in staat om scherpe eisen te stellen aan de ruimtelijke kwaliteit: elke zorgvuldig ingepaste woningbouwontwikkeling moet direct bijdragen aan het unieke landgoedkarakter en gepaard gaan met een substantiële versterking van het groen in de directe omgeving.

We streven namelijk naar een robuuste groene zoom aan de noordkant, waarmee zowel de ruimtelijk begrenzing als de landschappelijke inpassing wordt geborgd. Daarnaast zien we kansen dat deze groene zoom de Groene Ladder verbindt met de landschappelijke elementen op en bij het GGZ-terrein, zoals de Landmeerse Loop en NNB-gebieden. Verder zien we hier ook kansen om de recreatieve routes verder uit te breiden zodat er een aaneengesloten netwerk van recreatieve routes ontstaat. Hierbij focussen we ons ook op de verbinding met het bosgebied nabij Arendsnest aan de westzijde van Huize Padua en met de bosgebieden aan de noordoostelijke en zuidoostelijke kant.

Om de bereikbaarheid van voorzieningen in andere kernen te waarborgen, vinden we het belangrijk dat Huize Padua goed is ontsloten. Afgelopen jaren hebben we ervoor gezorgd dat de busverbinding naar Huize Padua is

verbeterd. Daarnaast willen we aan de slag met het onderzoeken van de mogelijkheden voor een (snel)fietsroute naar Boekel, Handel en Gemert. Tot slot gaan wij werken aan verkeersveiligheid.

Deelgebied Huize Padua

Gezond en Saamhorig Boekel	Fijn en aantrekkelijk wonen	Economisch vitaal en bereikbaar	Landschap, natuur en erfgoed
 Verbinden zorginstelling met directe omgeving Inzetten op behoud sociale samenhang Bewegen stimuleren: wandelommetjes en -routes	 Incidentiële woningbouw met een groen karakter Onderzoeken koppelkansen kleinschalige voorzieningen en zorglandgoed Buurtschappen behouden en versterken	 Verkeersveiligheid verbeteren (snel)Fietsroute verbeteren Busverbinding verbeteren	 Aantrekkelijke entrees Landgoedkarakter zorginstelling versterken Aandacht voor beleefbaarheid erfgoed Versterken robuuste groenstructuur Behoud cultuurhistorisch belang: landgoedkarakter en cultuurhistorische waarde verbinden Natuur Netwerk Brabant behouden

5.4 Buitengebied

5.4.1 Toelichting indeling buitengebied

Het buitengebied van onze gemeente wordt gekenmerkt door drie landschapstypen. In het westen liggen de historische beekdalen, die in de 20e eeuw zijn ontgonnen voor efficiënte landbouw. Dit heeft geleid tot het broekontginningslandschap. Ten noorden en ten zuiden van de kern Boekel ligt het kampenlandschap, waar het kleinschalige historische patroon nog deels zichtbaar is. En in het oosten van de gemeente zijn het peelontginningslandschap, gekenmerkt door grootschalige percelen die zijn ingericht voor een efficiënt landbouwsysteem, gelegen.

De verschillende landschapstypen geven onze gemeente haar identiteit en het is belangrijk dat deze behouden blijven. Er zijn ambities en opgaven die voor het gehele buitengebied hetzelfde zijn, maar dit is niet voor alle opgaven en ambities het geval. Vooral op het gebied van de mogelijkheden voor de agrarische sector, de mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie en de maatregelen die nodig zijn om het buitengebied klimaatbestendiger in te richten, zien we dat er verschillende opgaven en ambities zijn. Daarom beginnen we dit hoofdstuk met een paragraaf over ambities die voor het hele buitengebied gelden en gaan we vervolgens in op de specifieke opgaven en ambities van de drie verschillende landschapstypen. Hierdoor kunnen we zo veel mogelijk water en bodem sturend te zijn én de unieke kwaliteiten van de landschapstypen waarborgen.

5.4.2 Gehele buitengebied

In ons buitengebied komen veel verschillende functies samen. Al deze functies vragen om ruimte en moeten op een goede manier worden samengebracht. Belangrijke

ruimtevragers in ons buitengebied zijn de agrarische sector, de buurtschappen, landschap en natuur, mobiliteit, recreatie, uitbreidingsopgaven voor bedrijvigheid en wonen en duurzaamheid.

De agrarische sector vormt de ruggengraad van ons buitengebied. In onze gemeente bestaat de agrarische sector uit een combinatie van akkerbouw, veeteelt, glastuinbouw en bedrijven in de champignonenteelt. We weten dat met de agrarische transitie de bedrijfsvoering van deze bedrijven zal veranderen. We willen inwoners ondersteunen waar mogelijk om te transformeren ten behoeve van een toekomstbestendige agrarische sector. De ruimte die we bieden aan de agrarische sector hangt samen met het landschapstypen. We willen de sterke kanten van onze agrarische sector verbinden met nieuwe natuur en recreatieve routes. Zo maken we de historische structuren en het landschap beter zichtbaar en beleefbaar voor zowel inwoners als bezoekers. Door combinaties te maken tussen landbouw en natuur, versterken we de leefbaarheid. We zorgen dat ons buitengebied een vitale plek blijft om te werken en tegelijkertijd landschappelijke en historische structuren te beleven.

In onze gemeente zijn beperkte hoeveelheden natuur aanwezig, maar dat wat er is willen we beschermen en versterken. Denk hierbij aan de Groene Ladder ten zuiden van de kern Boekel, de bospartijen ten oosten van Huize Padua en de schakeling van bospartijen nabij het Rietven. De manier hoe natuur en het landschap het best kan worden beschermd, en hoe het beste om gegaan kan worden met de klimaatveranderingen verschilt per landschapstypen. Daarom worden in de volgende paragrafen aangegeven hoe we hier per landschapstypen mee om willen gaan.

In het algemeen geldt dat we voor onze hele gemeente de verschillende natuurgebieden beter verbinden, bijvoorbeeld met recreatieve wandel- en fietsroutes. Hierbij zoeken we koppelkansen tussen natuur, ecologie, biodiversiteit en recreatie. Als we kijken naar de natuur in ons buitengebied, maken we onderscheid tussen twee niveaus. Het eerste niveau betreft de grote schaal en gaat over de gemeente overstijgende structuren, zoals de grotere natuurgebieden en de noordwestelijke ecologische verbindingssonde. Het tweede niveau is de kleine schaal binnen onze gemeente. Dit is vooral gefocust op kleinschalige structuren, zoals het toevoegen van natuurlijke randen bij agrarische gronden of klompenpaden. We zien kansen om recreatieve netwerken aan beide niveaus te koppelen. Ook kunnen we hier mogelijk koppelingen maken met ons erfgoed en dit beter beleefbaar te maken. Daarnaast worden oude wegen in onze gemeente gekarakteriseerd door laanbeplanting aan beide kanten van de wegen. We willen deze structuren behouden en waardevolle bomenlanen beschermen.

Mobiliteit en infrastructuur is ook een grote bepalende factor voor ons buitengebied. Wegen verdelen ons buitengebied in verschillende stukken. De komende jaren willen we de oost-west verbinding binnen onze gemeente verbeteren, waardoor we met de uitwerking van een nieuwe weg aan de slag zijn. Dit heeft effecten op de aaneengeslotenheid van ons buitengebied. Een ander belangrijk aandachtspunt met betrekking tot mobiliteit is de verkeersveiligheid en routing voor zwaar verkeer. We zien kansen om de verkeersveiligheid te verbeteren. Tot slot is ook de energie-infrastructuur onderdeel van onze infrastructuur. De mogelijkheden voor energieopwekking verschilt tussen de verschillende landschapstypen. Onze visie hierop wordt daarom in de volgende paragrafen nader uitgewerkt.

In ons buitengebied zijn diverse buurtschappen gelegen. Deze hebben een duidelijke concentratie in het kampenlandschap, maar zijn ook in de andere landschapstypen aanwezig. We willen de bestaande kwaliteiten van de buurtschappen beschermen, bijvoorbeeld door het behoud van de openheid en de zichtlijnen. We beschouwen het buitengebied primair als een gebied voor landbouw, natuur en landschap. Het toevoegen van nieuwe woningen is daarom in beginsel niet wenselijk, aangezien dit kan leiden tot verstedelijking van het landschap en een toenemende druk op zowel de agrarische functie als de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied. In uitzonderlijke gevallen kan wel medewerking worden verleend aan het toevoegen van een woning in het buitengebied. Hiervoor moet er sprake zijn van een passende locatie, namelijk een buurtschap. De begrenzing van deze buurtschappen en de bijbehorende beoordelingscriteria worden vastgelegd in de gemeentelijke Beleidsnota Vitaal Boekel, die als toetsingskader dient bij nieuwe woninginitiatieven in het buitengebied. Daarnaast dient iedere woningontwikkeling te voldoen aan de provinciale regeling voor maatwerk omgevingskwaliteit, zoals opgenomen in de Omgevingsverordening Noord-Brabant. Hiermee wordt geborgd dat woningtoevoeging uitsluitend mogelijk is wanneer deze gepaard gaat met een aantoonbare versterking van de omgevingskwaliteit.

Ter ondersteuning van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied willen we een fonds omgevingskwaliteit instellen waarmee de vereiste fysieke tegenprestatie bij woningbouwontwikkelingen in het landelijk gebied geheel of gedeeltelijk kan worden ingevuld via een financiële bijdrage. Dit fonds biedt de nodige flexibiliteit wanneer kwaliteitsmaatregelen op de ontwikkellocatie zelf niet doelmatig zijn, terwijl de borging en versterking van de

algehele omgevingskwaliteit gewaarborgd blijven; over de verdere invulling van deze kwaliteitsslag en de bijbehorende verdichting treden we actief in gesprek met de provincie om tot passende afspraken te komen. Een passende afspraak met provincie kan zowel helpen in de planvorming rondom Huize Padua als in de buurtschappen.

5.4.3 Broekontginningslandschap

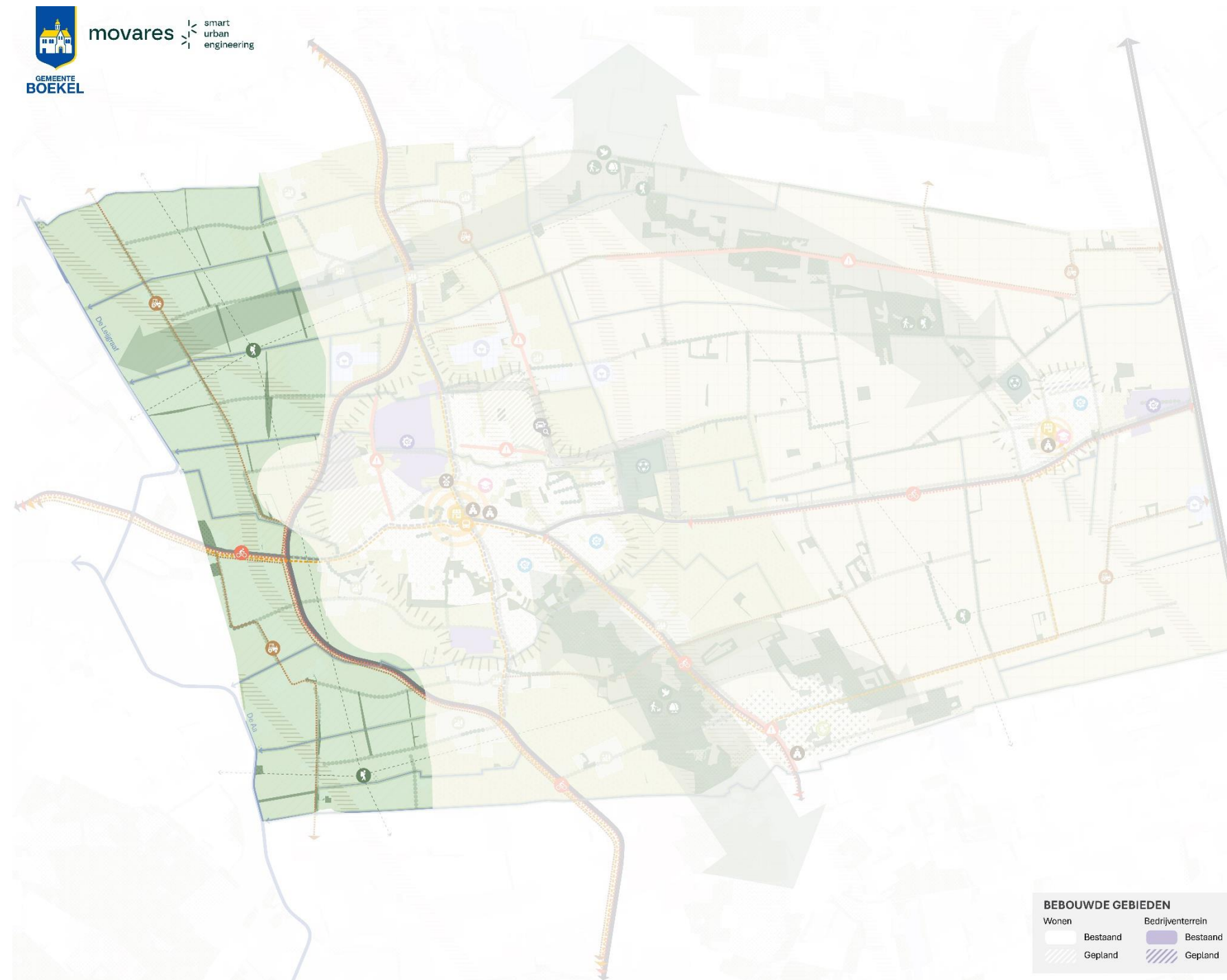
In het westen van onze gemeente ligt het Broekontginningslandschap. Broekontginningsgebieden ontstaan in de beekdalen van het dekzandlandschap. Broek verwijst naar een moerassig beekdal en deze gebieden waren daarom ook vlak en nat. Deze gronden waren in de eerste instantie niet geschikt voor landbouw, maar door betere afwatering konden deze gronden gebruikt worden voor de veeteelt. Dit was te danken aan het graven van, met name rechte, sloten om het water snel af te voeren. Dit resulteerde in kleine langwerpige percelen. Deze percelen zijn tijdens de schaalvergroting veranderd in grote rechthoekige velden. Het landschap is open, met verspreide bebouwing en beplanting zoals houtsingels, heggen, knotbomen en solitaire bomen. In het broekontginningslandschap zijn enkele buurtschappen gelegen. Zij zijn mede beeldbepalend voor dit landschapstype. In veel 'broeken' kwamen ook broekbossen voor, deze zijn echter op veel plaatsen verdwenen, zo ook in onze gemeente. Het broekontginningslandschap wordt in onze gemeente vooral gekenmerkt door de beken die op de gemeentegrens zijn gelegen en enkele struweelstroken die het landschap opbreken.

Vanwege het landschapstype is er extra zorg nodig voor grondwaterbescherming. Doordat dit gebied lager is gelegen, is het gebied gevoelig voor het afstromen van afvalstoffen naar het grondwater. Voor dit gebied vinden

we een combinatie van broekbossen, grasland en extensieve en biologische landbouw passend, waarbij recreatie mogelijk is. Het is wenselijk het landschap klimaatadaptief in te richten met waterberging. Doordat het gebied lager is gelegen, is dit een plek waar water automatisch naartoe gaat in onze gemeente. Door dit water langer vast te houden en vertraagd af te voeren biedt dit kansen voor waterberging en het tegengaan van verdroging. Ook is het wenselijk om in dit gebied het groenblauwnetwerk uit te breiden. Doordat er ten westen van de N605 minder ruimtevraag is vanuit stedelijke functies, is het realiseren van waterberging ten westen van de N605 het meest voor de hand liggend. Ook binnen de N605 is waterberging belangrijk, maar hierbij moet een logische afweging gemaakt worden met de stedelijke functies.

We willen het broekontginningslandschap beschermen. We vinden dit landschapstypen daarom minder geschikt voor het opwekken van energie door middel van zonnevelden.

Deelgebied buitengebied Broekontginningslandschap

Broekontginnings ontstonden in natte beekdalen van het dekzandlandschap, waar rechte sloten langwerpige percelen vormden die later uitgroeiden tot open velden met verspreide bebouwing.

Ambities voor het hele deelgebied

- Inzetten op extensieve, natuurinclusieve én biologische landbouw
- Transformatie agrarische bedrijven mogelijk onder voorwaarden
- Aandacht voor waterberging: water opvangen en vertraagd afvoeren
- Oog hebben voor grondwaterbescherming
- Creëren van een sterk ecologisch netwerk met oog voor biodiversiteit
- Verbinden van (natte) natuurgebieden, om versnippering tegen te gaan
- Recreatieve routes (wandelen en fietsen) verbinden
- Kansen grijpen voor een aantrekkelijk recreatienetwerk
- Historische structuren beter beleefbaar maken
- (Duurzame) energieopwekking mogelijk bij (nieuw) bedrijventerrein en lokale initiatieven

Locatiespecifieke ambities

- Inzetten op veiligere agrarisch verkeersroute
- Betere en veiligere loop en (snel-)fietsroutes
- Versterken beleefbaarheid Peeltbreuklijnen
- Grootchalig netwerk: verbinden natuurgebieden
- Fijnmazig netwerk: natuurlijke oevers met wandelpaden

BEBOUWDE GEBIEDEN

Wonen	Bedrijventerrein
 Bestaand	 Bestaand
 Gepland	 Gepland

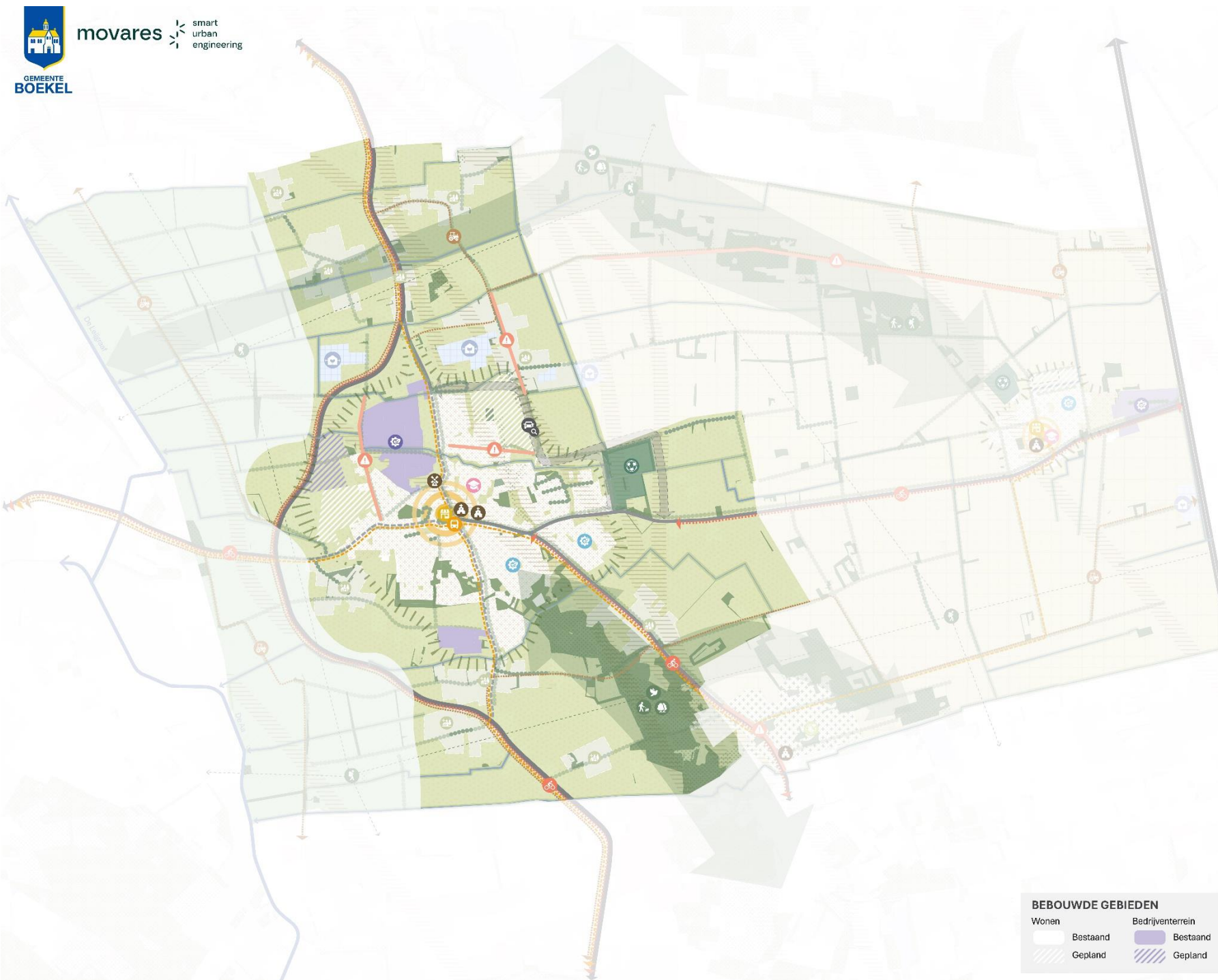
5.4.4 Kampenlandschap

Ten noorden en ten zuiden van de kern Boekel ligt het kampenlandschap. Dit landschapstype komt voor op de helling van hoge dekzandruggen naar lage beekdalen. Hierdoor konden bewoners vroeger gebruik maken van het natte grasland, droge grond voor akkers en de heide op de droge ruggen voor begrazing. De arme grond van de akkers werd vaak versterkt met heideplaggen welke de grond lokaal ophoogde. De individuele kleine boerencomplexen werden op de overgang van laag en nat naar hoog en droog gebouwd. Hierdoor ontstond een lint van dorpen evenwijdig aan het beekdal. Om percelen af te scheiden en gewassen te beschermen voor vraat werden landschapselementen als houtwallen en houtsingels aangelegd. Deze elementen hebben voor een kleinschalige kamerstructuur gezorgd. Dit is altijd nog zichtbaar ten zuiden van de kern Boekel, waar een aaneengesloten landschappelijk raamwerk van bospercelen, houtwallen, houtsingels en bomenrijen is. Ten noorden van de kern Boekel zijn veel van deze landschapselementen verdwenen en is het netwerk versnipperd. Hierdoor hebben de landschapselementen een vrije ligging in het landschap. Hier is geen sprake meer van grote bospercelen, maar meer van kleine bomengroepen, houtwallen en singels.

Dit landschapstype is van oudsher dus primair een woongebied. Hier ligt hier ook onze grootste kern, Boekel, net als onze vele buurtschappen. Doordat mensen op deze plek woonden zijn hier ook steeds meer andere functies bijgekomen. Dit zien we ook in onze gemeente terug, met de aanwezigheid van de woonwijken van Boekel, een bedrijventerrein, natuurgebied de Groene Ladder en omliggende agrarische percelen. We willen deze functies een plek laten behouden binnen het kampenlandschap. Wonen behouden we vooral in de kern Boekel en aangrenzend aan de kern door uitbreiding. In principe

vinden we dat het buitengebied niet geschikt is voor wonen, tenzij aan voorwaarden wordt voldaan. Hoewel de buurtschappen zijn gelegen in het buitengebied, vinden we dit wel aanvaardbare locaties voor woningbouw. Maar ook hierbij zal aan voorwaarden moeten worden voldaan. Zo vinden we het belangrijk dat het kleinschalige karakter blijft behouden en dat de open zichtlijnen blijven. Ten zuiden van de kern Boekel willen we nadrukkelijk inzetten op het behouden en eventueel uitbreiden van de Groene Ladder. We zien voornamelijk kansen voor uitbreiding richting de N605 ten zuiden van de kern Boekel. Ook bij de buurtschappen die hier zijn gelegen geldt echter dat woningbouw onder voorwaarden aanvaardbaar is. Zo willen we waardevolle zichtlijnen in de buurtschappen behouden. Een nadere uitwerking hiervan wordt toegelicht in De Buurtschappennotitie. Tot slot is ook de glastuinbouwsector gelegen in dit landschapstype.

BEBOUWDE GEBIEDEN			
Wonen		Bedrijventerrein	
	Bestaand		Bestaand
	Gepland		Gepland

Deelgebied buitengebied Kampenlandschap

Kampenlandschappen liggen tussen dekzandruggen en beekdalen, met lintdorpen en kleinschalige percelen gescheiden door houtwallen.

Ambities voor het hele deelgebied

- Noordzijde kern Boekel: Behouden en versterken buurtschappen: waar mogelijk incidenteel verdichten of uitbreiden
- Zuidzijde kern Boekel: Behouden en versterken buurtschappen: waar mogelijk alleen incidenteel verdichten of uitbreiden nabij ontsluitingswegen.
- Creëren van een sterk ecologisch netwerk met oog voor biodiversiteit: focus Groene Ladder
- Verbinden van natuurgebieden, om versnippering tegen te gaan: focus Groene Ladder
- Recreatieve routes (wandelen en fietsen) verbinden: focus Groene Ladder
- (Duurzame) energieopwekking mogelijk bij (nieuw) bedrijventerrein en lokale initiatieven
- Transformatie agrarische bedrijven mogelijk onder voorwaarden
- Historische structuren beter beleefbaar maken
- Erfgoed behouden, beschermen en beleefbaar maken

Locatiespecifieke ambities

- Er zijn sterke en aantrekkelijke voorzieningen
- Sportvoorzieningen groeien mee met bevolking
- Er is extra aandacht voor veiligheid in schoolomgevingen
- Betere en veiligere loop en (snel-)fietsroutes
- We verbeteren de bereikbaarheid met het openbaar vervoer
- Realiseren oost-westverbinding uitwerken
- We zetten in op veiligere agrarisch verkeersroute
- Verkeersveiligheid versterken
- We verduurzamen bedrijventerreinen
- We verduurzamen woonwijken
- Glastuinbouwconcentratiegebied primair bedoeld voor bestaande glastuinbouw
- Versterken beleefbaarheid Peelbreuklijnen
- Dorps kernrandzones vergroenen
- Grootchalig netwerk: verbinden natuurgebieden
- Fijnmazig netwerk: natuurlijke oevers met wandelpaden
- Inzetten op inbreiding met behoud van groen
- We hebben klimaatadaptieve kernen
- Buurtschappen behouden en versterken

5.4.5 Peelontginningslandschap

In het oosten van onze gemeente ligt het peelontginningslandschap. Van oudsher werden de hoge droge heidegebieden van de dekzandruggen gebruikt als begrazing voor vee, voornamelijk schapen. Boeren plagden de heide om te gebruiken in hun stallen. Op den duur zijn deze woeste gronden ontgonnen voor de landbouw. De opkomst van kunstmest maakte het namelijk mogelijk om deze arme gronden hiervoor te gebruiken. Hierdoor zijn veel heidegebieden verdwenen. Dit zien we ook terug in onze gemeente. De identiteit van Venhorst is als jong ontginningsdorp uit 1932 nauw verweven met de grootschalige ontginningen, die in meerdere fasen het oorspronkelijke woeste landschap ingrijpend heeft getransformeerd. Waar de Heidemij bij de stichting een strak en rationeel landschap ontwierp voor de eerste pionier-boeren, volgde na de Tweede Wereldoorlog een tweede grote transformatie gericht op modernisering en schaalvergroting. Deze ruilverkavelingen brachten het huidige landschap voort met zijn kenmerkende lange, rechte wegen en een efficiënt watersysteem van rechtgetrokken sloten. Deze historische structuur, de sterke focus op agrarische bedrijvigheid en de sobere, monumentale architectuur van bebouwing zoals de Sint-Jozefkerk, blijft de geschiedenis van noeste arbeid voor Venhorst tastbaar.

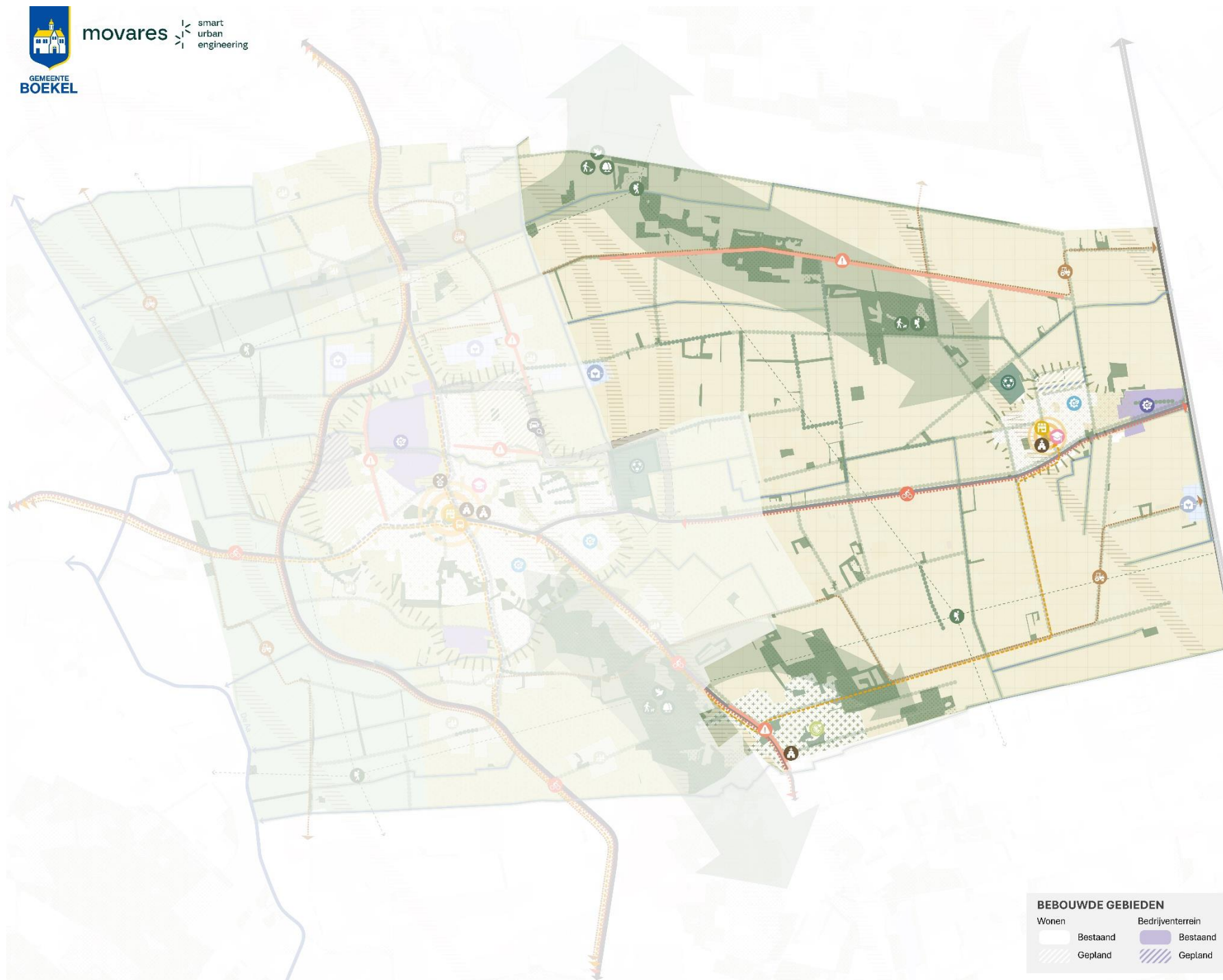
Het grootschalige en open landschap is passend voor de agrarische sector en hier willen we agrariërs stimuleren om op een duurzame manier hun bedrijfsvoering (eventuele intensieve landbouw) in te passen. Om versnippering van het open landschap te voorkomen, maken we de keuze dat we grootschalige bedrijvigheid bij voorkeur direct langs de Middenpeelweg (N277) concentreren. Deze locaties zijn goed bereikbaar, waardoor we de rest van de gemeente ontlasten van zwaar vrachtverkeer.

Voor de agrarische sector stimuleren we ondernemers om hun bedrijfsvoering duurzaam in te passen, waarbij specifiek rekening wordt gehouden met de hoge en relatief droge ligging van het gebied. Dit vraagt om een adaptieve aanpak die inspeelt op de natuurlijke bodemgesteldheid. Vanwege de hoge ligging zijn deze gronden voor hun watervoorraad volledig afhankelijk van regenwater, terwijl het gebied momenteel door rechtgetrokken sloten snel wordt ontwaterd. Om verdroging tegen te gaan, is het cruciaal dat we dit kostbare regenwater beter vasthouden en laten infiltreren in de bodem. Dit vraagt op termijn waarschijnlijk aanpassing van de bedrijfsvoering aan de natuurlijke, drogere waterhuishouding van het gebied.

Ook op het vlak van energieopwekking kiezen we voor een bewuste volgorde: zon op dak is altijd onze eerste keus. Maar wanneer deze mogelijkheden maximaal zijn benut, is dit landschapstype het meest geschikt voor zonne-energie op land.

Het peelontginningslandschap bevatten nog een aantal heide- en bosgebieden, deze zijn van grote ecologische, recreatieve en landschappelijke waarde. Deze willen we daarom ook behouden en versterken. Een goede manier is om deze met elkaar verbinden. Binnen deze gebieden zien we liever geen ontwikkelingen met een negatief effect op deze waarden.

BEBOUWDE GEBIEDEN			
Wonen		Bedrijventerrein	
	Bestaand		Bestaand
	Gepland		Gepland

Deelgebied buitengebied Peelontginningslandschap

Heide en veen op dekzandruggen werd ontgonnen door kunstmestgebruik. Herverkaveling leidde tot grote percelen met rechte sloten. Regenwater vasthouden is essentieel.

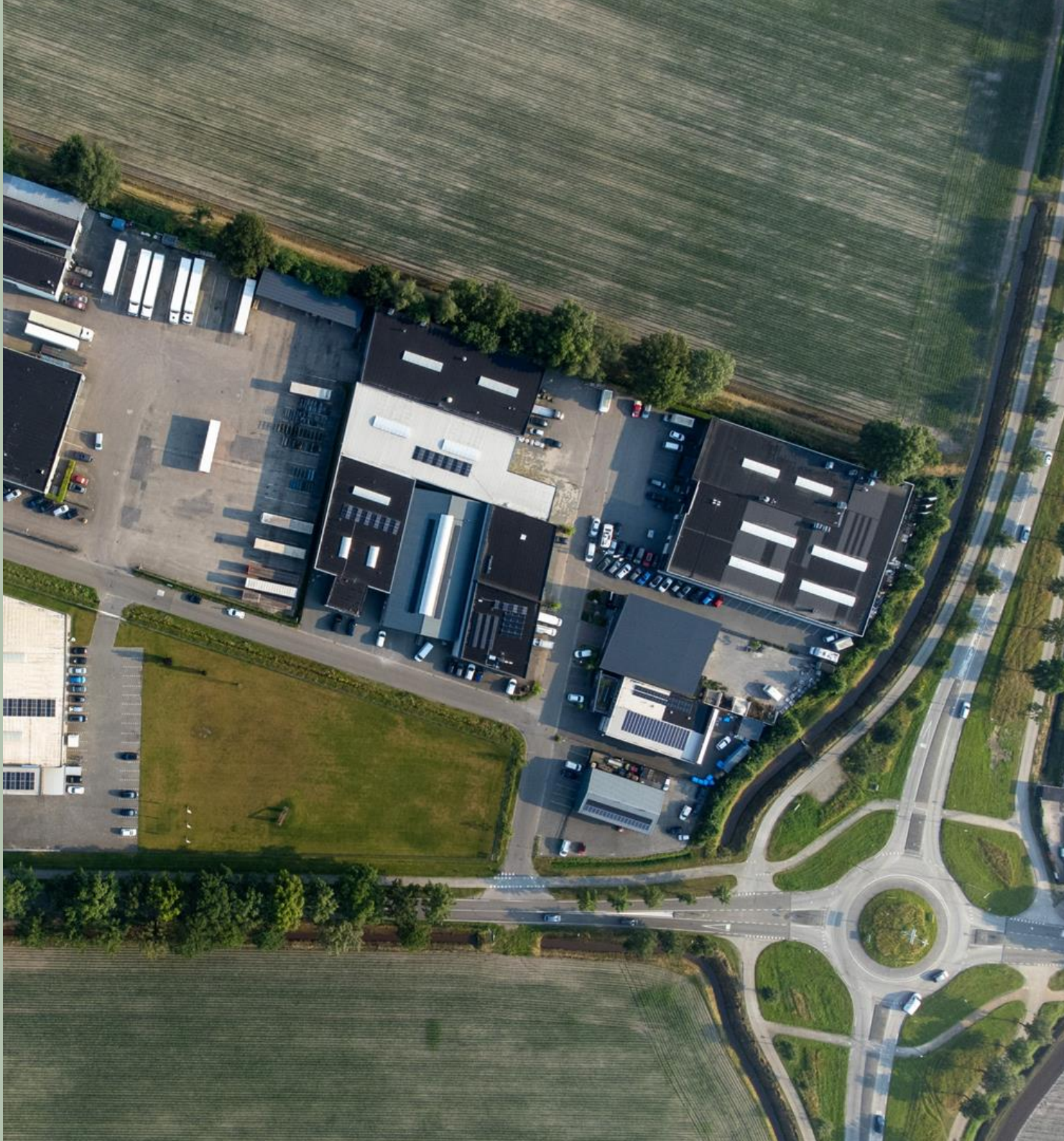
Ambities voor het hele deelgebied

- Inzetten op een duurzaam perspectief voor de intensieve landbouw
- Transformatie agrarische bedrijven mogelijk onder voorwaarden
- Aandacht voor waterberging: water opvangen, infiltreren en vertraagd afvoeren
- Recreatieve routes (wandelen en fietsen) verbinden
- Kansen grijpen voor een aantrekkelijk recreatienetwerk
- (Duurzame) energieopwekking door middel van zonnevelden mogelijk met maatwerk
- Historische structuren beter beleefbaar maken

Locatiespecifieke ambities

- Landgoedkarakter versterken van Huize Padua.
- Creëren van een sterk ecologisch netwerk met oog voor biodiversiteit: Rietven en Huize Padua
- Verbinden van natuurgebieden, om versnippering tegen te gaan: Rietven en Huize Padua
- Er zijn sterke en aantrekkelijke voorzieningen
- Er is extra aandacht voor veiligheid in schoolomgevingen
- Betere en veiligere loop en (snel-)fietsroutes
- Verkeersveiligheid versterken
- We verduurzamen bedrijventerreinen
- We verduurzamen woonwijken
- Verkennen realiseren nieuw glastuinbouwconcentratiegebied aan Middenpeelweg
- Sportvoorzieningen groeien mee met bevolking
- Versterken beleefbaarheid Peelbreuklijnen
- Dorps kernrandzones vergroenen
- Grootchalig netwerk: verbinden natuurgebieden
- Fijnmazig netwerk: natuurlijke oevers met wandelpaden
- Inzetten op inbreiding met behoud van groen
- Incidentiële woningbouw met een groen karakter
- We hebben klimaatadaptieve kernen

6 Vervolg en verantwoording

6.1 Een actuele omgevingsvisie

De omgevingsvisie vormt het uitgangspunt bij nieuwe beleidsopgaven. Daarom is het essentieel dat deze visie steeds actueel blijft. Zodra er nieuwe inzichten ontstaan, wordt beoordeeld of een aanpassing nodig is. Bijstellingen van de omgevingsvisie kunnen voortkomen uit:

- Nieuwe inzichten die ontstaan tijdens de uitwerking van thema's en gebieden;
- Nieuwe opgaven die nog niet in de visie zijn opgenomen;
- Een verminderde aansluiting op maatschappelijke opgaven of de gekozen strategie.

We hebben afgesproken dat de omgevingsvisie minimaal één keer per raadsperiode (vier jaar) wordt geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd. Dit kan echter ook vaker gebeuren, bijvoorbeeld wanneer blijkt dat de visie niet meer voldoende aansluit bij de praktijk of bij de wensen vanuit de samenleving. Bij een actualisatie houden we rekening met bestaande programma's, beleidsdocumenten en actuele trends en ontwikkelingen. Een evaluatie kan uitwijzen dat er geen aanpassingen nodig zijn, dat een beperkte wijziging volstaat of dat een grotere herziening noodzakelijk is.

Bij het actualiseren van de omgevingsvisie gaan we zorgvuldig en transparant om met participatie. Niet iedere wijziging vraagt om een participatietraject. Kleine aanpassingen of wijzigingen die al recent in een ander participatieproces zijn besproken, maken aanvullende participatie overbodig. Afhankelijk van de aard en omvang van de wijziging bepalen we welke vorm van participatie passend is.

6.2 Afweging PlanMER

Wij hechten groot belang aan een zorgvuldige afweging van milieubelangen. Daarom zijn deze belangen nadrukkelijk meegenomen bij het opstellen van de omgevingsvisie en hebben ze een rol gespeeld bij de gemaakte keuzes. We hebben er echter bewust voor gekozen geen Milieu Effect Rapportage (M.E.R.) op te stellen. Een M.E.R. is een formele procedure die gebruikt wordt om milieubelangen systematisch te beoordelen.

Een planMER is verplicht wanneer een plan, zoals een omgevingsvisie, richtinggevend is voor toekomstige activiteiten die m.e.r.-plichtig zijn. Dit geldt ook wanneer er op grond van de Wet natuurbescherming een passende beoordeling nodig is.

Onze omgevingsvisie bevat geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen. Nieuwe ontwikkelingen zijn slechts agenderend opgenomen. Daarmee laat de omgevingsvisie ruimte voor interpretatie en maatwerk. De daadwerkelijke milieueffecten hangen af van de wijze waarop deze ruimte in de praktijk wordt ingevuld. Om die reden is het doorlopen van een plan-MER-procedure bij de omgevingsvisie zelf niet nodig. Bij de verdere concretisering van bepaalde ontwikkelingen kan een planMER alsnog vereist zijn.

6.3 Toepassing milieubeginselen

Bij het opstellen van onze omgevingsvisie is bewust rekening gehouden met het milieu en met de milieubeginselen uit artikel 3.3 van de Omgevingswet: het voorzorgbeginsel, het preventiebeginsel, het bronaanpakbeginsel en het principe 'de vervuiler betaalt'. Deze beginselen vormen de leidraad voor onze keuzes en dragen bij aan een gezonde, veilige en toekomstbestendige leefomgeving. Bij het afwegen van

verschillende belangen streven we naar duurzame ontwikkeling, waarbij we per situatie zorgvuldig een balans zoeken tussen milieu, maatschappelijke behoeften en economische of ruimtelijke opgaven.

Enkele voorbeelden van hoe milieubelangen in de visie zijn meegenomen:

- In paragraaf 4.6.2 geven we aan hoe we willen omgaan met de klimaatveranderingen. We kiezen voor klimaatadaptatie in bestaande wijken en klimaatmitigatie in nieuwe wijken. We willen hierdoor een gezonde en veilige woonomgeving creëren voor onze inwoners.
- In paragrafen 4.7.2 geven we aan dat bij ontwikkelingen is het principe bodem- en water sturend leidend. De eigenschappen van het bodem- en watersysteem geven hierbij aan welke ontwikkelingen gewenst en ongewenst zijn.
- In paragraaf 4.3.6 geven we aan hoe we om willen gaan met de fysieke veiligheid in onze gemeente. We hanteren bijvoorbeeld minimaal de landelijke geurnormen omdat we de geuroverlast willen verminderen, maar kijken met maatwerk ook waar we meer kunnen doen. De gezondheid van onze inwoners heeft in onze gemeente extra de aandacht.

6.4 Kostenverhaal

Met de omgevingsvisie geven we richting aan de toekomst en leggen we het publiekrechtelijk kader vast. Binnen dit kader kunnen zich nieuwe ontwikkelingen voordoen. Volgens de Omgevingswet zijn gemeenten verplicht om alle kosten en investeringen die zij maken voor planontwikkeling te verhalen op de partijen die hierdoor nieuwe bouwrechten verkrijgen. In gemeente Boekel verzekeren we het kostenverhaal bij voorkeur privaatrechtelijk met een anterieure overeenkomst. Het

kostenverhaal moet voldoen aan de wettelijke kaders en is redelijk en billijk. Als het niet mogelijk is om met een anterieure overeenkomst tot overeenstemming te komen over onder andere het kostenverhaal, dan dient de gemeente het kostenverhaal publiekrechtelijk te verankeren: in het omgevingsplan of de omgevingsvergunning voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. Onder kostenverhaal vallen binnen de Omgevingswet ook de vrijwillige en afdwingbare financiële bijdragen. De gemeente Boekel heeft de aanvullende regels, die buiten het wettelijk verplichte kostenverhaal vallen, op basis van artikel 13.22 van de Omgevingswet nader uitgewerkt in een programma over het kostenverhaal.

6.5 Participatie

De omgevingsvisie is met veel belanghebbenden samen gemaakt. Daarom is er ook een uitgebreid participatieproces doorlopen:

- Op verschillende momenten heeft inwonersparticipatie plaatsgevonden. Zo hebben we bewonersavonden gehad in de kernen Boekel en Venhorst om informatie voor de omgevingsvisie op te halen én hebben we ook sessies gehad om de concept omgevingsvisie te toetsen. Ook is er een bewonersenquête uitgezet waardoor inwoners op een laagdrempelige manier in de gelegenheid zijn gesteld mee te denken over de omgevingsvisie.
- Gedurende het hele traject van de omgevingsvisies hebben diverse college- en raadsvergaderingen plaatsgevonden, zowel voor ophalende als toetsende participatie. College en raad is bovendien betrokken geweest in het voortraject van de omgevingsvisie: het koersdocument. Dit koersdocument is door de raad vastgesteld in december 2024.

- Daarnaast zijn ketenpartners en stakeholders betrokken bij de omgevingsvisie. Zij hebben de mogelijkheid gekregen reactie te geven op de concept omgevingsvisie. Enkele punten zijn in de concept omgevingsvisie aangepast, anderen worden verder worden uitgewerkt in de ontwerp-omgevingsvisie.
- *Daarnaast heeft de ontwerp- omgevingsvisie tussen @@ en @@ ter inzage gelegen waarbij iedereen in de gelegenheid is gesteld een reactie te geven op de ontwerp omgevingsvisie.*

Ook na de vaststelling blijft participatie een belangrijk onderwerp. Bij nieuw op te stellen programma's of een actualisatie van de omgevingsvisie vinden we participatie belangrijk. Bij ieder programma of actualisatie van de omgevingsvisie kijken we wat een passende vorm van participatie is.

6.6 Bevoegdheden raad en college

Door de nieuwe structuur van de Omgevingswet verandert de manier waarop de raad en het college samenwerken. De gemeenteraad stelt de omgevingsvisie vast en bepaalt daarmee de strategische koers voor toekomstige ontwikkelingen. De concrete uitwerking van deze koers gebeurt via programma's, die door het college van B&W worden vastgesteld. De juridische vertaling van de omgevingsvisie en de programma's wordt vastgelegd in het omgevingsplan, dat door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Het college van B&W neemt vervolgens besluiten over omgevingsvergunningen.

Bij de programma's geldt dat het college alleen programma's kan vaststellen die volledig aansluiten op de omgevingsvisie. Als er verschillen zijn tussen een programma en de visie, moet het college de raad vragen om de omgevingsvisie aan te passen. De raad is echter niet

verplicht hieraan mee te werken. Past een programma niet volledig binnen de visie en wil de raad de visie niet aanpassen, dan kan het college het programma niet vaststellen.

Voor de gemeente Boekel betekent dit concreet dat het college bij het opstellen van een nieuw programma de gemeenteraad actief betreft en vooraf informeert over de voorgenomen aanpak.

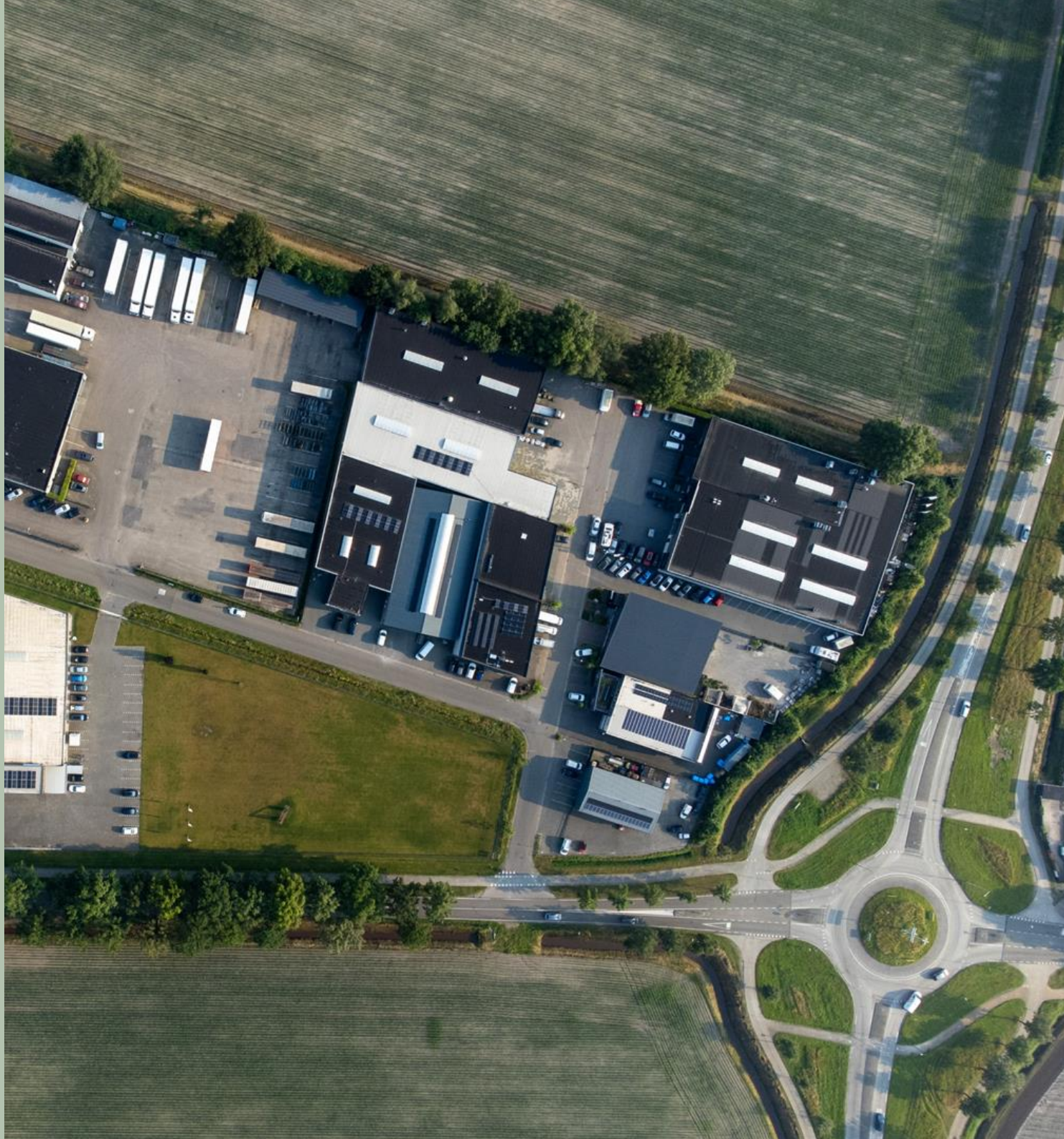
6.7 Onze positie in de regio

We kiezen er als gemeente bewust voor om een kleine en zelfstandige gemeente te blijven. We geloven namelijk dat kleinschaligheid bijdraagt aan een sterke, toegankelijke en wendbare overheid die dicht bij inwoners staat. Hierdoor kunnen we effectief inspelen op lokale ontwikkelingen en de leefbaarheid voor inwoners waarborgen. Korte lijnen en nabijheid zorgen ervoor dat inwoners eenvoudig contact hebben met ons als gemeente en actief kunnen bijdragen aan hun eigen leefomgeving.

We werken tegelijkertijd graag samen met onze partners in de provincie en regio. We zien dat deze samenwerking essentieel is om grote, grensoverschrijdende maatschappelijke opgaven aan te pakken, zoals klimaat, mobiliteit en migratie. We zijn ons bewust van de verantwoordelijkheid die we hebben als één van de 10 gemeenten in de regio. We willen ons positioneren als een betrouwbare en flexibele samenwerkingspartner binnen de regio, waarvan onze partners weten wat ze kunnen verwachten. Tegelijkertijd communiceren we ook helder over wat wel en niet realistisch is. Als kleinste gemeente in de regio beschikken we niet over dezelfde financiën en capaciteit als grotere gemeenten. We geloven echter dat onze kleine schaal er ook voor zorgt dat we snel kunnen

schakelen en zicht hebben op maatschappelijke opgaven.
Hier hebben de andere gemeenten in de regio baat bij.

Bijlage 1: participatieverslagen

@@@ verslagen toevoegen

- Inwonersenquête
- Bewonersavond ophalende participatie

movares smart
urban
engineering